

Les Santa de
Cloma

LA
REVISTA

LA
REVISTA
ESTIU 2011

Índex

Opinions contrastades

Democràcia real? Adrià Tauler	3
Indignació i l'acampada de Girona Sylvia Barragán	3
Acampada sol	4
Revolució Zaida Mengibar	4

Opinió

Qüestió de sexe Maria Deulofeu	5
Aficionats incomprensibles Sergi Plans	5

Recordem a...

Gràcies Xavier!!!	6
--------------------------	---

7CiÈNCIES

Fukushima i el futur nuclear Jordi Serra	6
La revolució quàntica Jordi Serra	7

GrAfOmAnia La diaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Els nius dels ocells Conrad Carbó	9
La meua mort Núria Singh	9
En Jaume número dos Pep Tàssies	9
Un viatge inoblidable Robert Alcañiz	10
Mosquits! Guillem Domingo	10
El planeta primavera Montse Sánchez	11
El fill de la carpa Maria Montero	11
El gos i la pilota Loubna El Azizi	11
Problemes amb solució o sense i plans d'assassinat Arnau Restudis	12
L'error Arnau Restudis	13
Els quadres pintats Afra Pascual	14

Entrevista

Entrevista a la directora de l'associació "El Trampoli" de La Bisbal d'Empordà Mariona Roca i Raimon Trujillo	14
--	----

Moments poètics

17

Llocs per descobrir

Els Alps, un mar de muntanyes Robert Alcañiz	18
---	----

I si en fem una pel·lícula?

Aigua de roses contra la pesta Elvis Mallorquí	19
---	----

Llibrofàgia

La mort a Venècia, de Thomas Mann Arnau Figueras	21
---	----

Art i artistes novells

Judith i Holofernes de Caravaggio Isa Fontbona	22
A uns passos de fa dos segles Joan Pubill	24
Dibuixos de 1r	25
1r d'ESO interpreta Van Gogh Nerea Aguilera - Andreu Puigverd	
Yasmina Purice	28
Visita al Parc Art amb els alumnes de l'optativa de 4t Àlex Rezoagli - Silvia Martin - Mohamed Jarari - Cristina Purice	30

Cinema

Lock, stock & two smoking barrels (1998) Eloi Artigas	32
--	----

Música

"Música" Damià Domingo	32
-------------------------------	----

Activitats del centre

Agermanament amb Nicaragua (Comissió per a la Solidaritat)	33
Viatge cultural de fi d'estudis a Berlín, una mirada clàssica Glòria Villa	33
Entrevista al professor Lluís Rodella: responsable de l'hort de l'Institut	35
Jornada Medi Ambient 2011	35
Projecte Rius - Projecte "Escoles Verdes"	
Pilar Margall i alumnes de l'Optativa d'"Escoles Verdes"	36
Intercanvi VELO-BICI.CAT 2011	37
Viatge de final de curs de 2n curs del CFGS d'Educació Infantil	39
Puzzle d'Adrián Buñuelo	40
Puzzle d'Anna Mateu	41

Entreteniments

Còmics d'Anna Mateu i d'Adrián Buñuelo	42
Sopa de lletres d'Ivan Díaz	42

Dibuix d'una futura col·laboradora, Clàudia Alcañiz

LA REVISTA - 3r Trimestre curs 2010-2011 - Santa Coloma de Farners

Correu electrònic: revistaessantacoloma@gmail.com

Edita: Institut de Santa Coloma de Farners

Imprimeix: AG Cantalozella

Dipòsit Legal: GI-242/2009

Consell de Redacció:

Sergi Urzay
Pau Pujol
Pol Vives
Ernest Morell
Marina López

Coordinació de biblioteca

Sylvia Barragan
Ramon Llorens

Bústia de col·laboracions

Podeu fer-nos arribar els suggeriments, col·laboracions, articles, cartes... a coordinació de biblioteca o a algun membre del Consell de Redacció.

Portada i contraportada:

Isa Fontbona

Opinions contrastades

Democràcia real?

■ Adrià Tauler

Tots hem sentit a parlar dels acampats de plaça Catalunya, la Puerta del Sol, i altres tants llocs de la Península Ibèrica i, fins i tot, del món.

Ara toca analitzar aquest col·lectiu anomenat *democràcia real*. Aquest col·lectiu parla com si el nostre sistema democràtic no fos real o representatiu. Es queixen que els polítics tenen un sou massa alt i massa privilegis. Que retallen per gust el sistema d'educació, sanitat, universitats, i que a sobre baixen els impostos als rics.

Resulta que una bona part de l'opinió pública, sobretot mitjans de comunicació, dona una publicitat il·lícita a unes persones que creuen d'una manera totalitària que la seva visió és la correcta. És molt fàcil de defensar que en aquesta terra no hauria d'existir la pobresa, la desigualtat, els privilegis... Hi estic d'acord. Ara bé, el que no m'agrada és que una sèrie de paràsits de la societat, que no volen ni treballar ni estudiar, que no ocupen el seu temps lliure, que volen viure la vida sense deures, es mereixin tenir cap dret. Resulta que hem passat d'un inici d'acampada, on metges, advocats, lampistes, paletes... expressaven les seves opinions a una acampada agonitzant que no ha sigut ni capaç de presentar cap proposta a la nostra societat després de dues setmanes d'acampades i assemblees.

La càrrega policial del passat 27 de maig, que tan bona publicitat els ha donat, no la valoraré. Tot i que crec que la violència no porta enlloc vull posar-vos un parell de casos sobre la taula.

Imagineu un pare de família que va a treballar un divendres al matí com qualsevol altra persona. Es limita a complir ordres que arriben de dalt, com la majoria de treballadors. Creieu que es mereix acabar amb la columna vertebral torçada pel llançament d'una ampolla de butà a l'esquena? O creieu que es mereix acabar amb quatre dits de la mà trencats? Doncs aquests són simplement dos dels 37 mossos que van resultar ferits en els esbatussaments del dia 27. És evident que el centenar de ferits dels "indignats" que estava impeding la sortida de la plaça Catalunya no el podem passar per alt i és lamentable.

Ara demano que em permeteu fer d'advocat del diable i defensar la classe política. Quant penseu que cobra un empresari amb responsabilitat sobre set milions de persones? Doncs el senyor Bill Gates que té una de les empreses més grans del món cobra 149.372.031 dòlars mensuals. La seva empresa consta de 91.000 persones. La empresa que lidera el molt honorable Artur Mas té uns 700.000 empleats, segons el ministeri d'administracions públiques que diu que la xifra volta els 10 per cada 100 habitants, i cobra 144.000€. Decideixi estimat lector si el considera ben pagat o no. Cal recordar que un número significatiu de persones que optaven a ser conselleres d'aquest govern van declinar la proposta per trobar aquest sou massa baix.

Després d'un text tan carregat de xifres, dades i ideologia vull que penseu si defenseu o no als "indignats". Crec que aquestes preguntes són neutrals i objectives. Creieu que el 0,137% de la societat catalana que dia a dia estan acampats a Plaça Catalunya i estan fent assemblees estan legítims i amb el dret a anomenar-se *democràcia real*, quan si no arribes al 3% de vots no ets capaç de treure representació al parlament? Creieu que la classe política està suprapagada, considerant la responsabilitat de les seves decisions i als milions de persones que afecten? I la tercera i última pregunta: no estem fent un gra massa de tot aquest moviment?

Indignació i l'acampada de Girona

■ Sylvia Barragán

Des de fa temps sento el desig, incontrolable a vegades, de mostrar la meua indignació davant la quantitat de problemes que afecten el nostre entorn, el nostre món: educació, sanitat, habitatge, bancs, polítics i vida política, el medi ambient cada vegada més deteriorat; en definitiva sento indignació davant l'estat general del món i de la forma en què està organitzada aquesta societat del "benestar" del segle XXI.

Després de llegir el llibre de Stéphane Hessel, vaig començar a pensar que realment no estava tan sola com m'imaginava (un dels tants "danys col·laterals" d'aquesta societat, que ens tanca en el nostre individualisme és pensar que sempre estem sols: tancats a casa davant un televisor, tancats en el nostre cotxe, tancats en un restaurant ple de gent però sense res a dir als companys que ens acompanyen) i vaig començar a creure que alguna cosa s'estava començant a bellugar.

Després del 15M crec que tots i totes tenim clar que alguna cosa s'ha començat a bellugar, els joves i els no tan joves ens hem adonat que el carrer es pot reconquerir, que la conversa i l'intercanvi d'idees també és possible, que demanar ser escoltats també es pot fer per mitjans pacífics i que demanar una democràcia real també és possible i, sobretot, molt necessari.

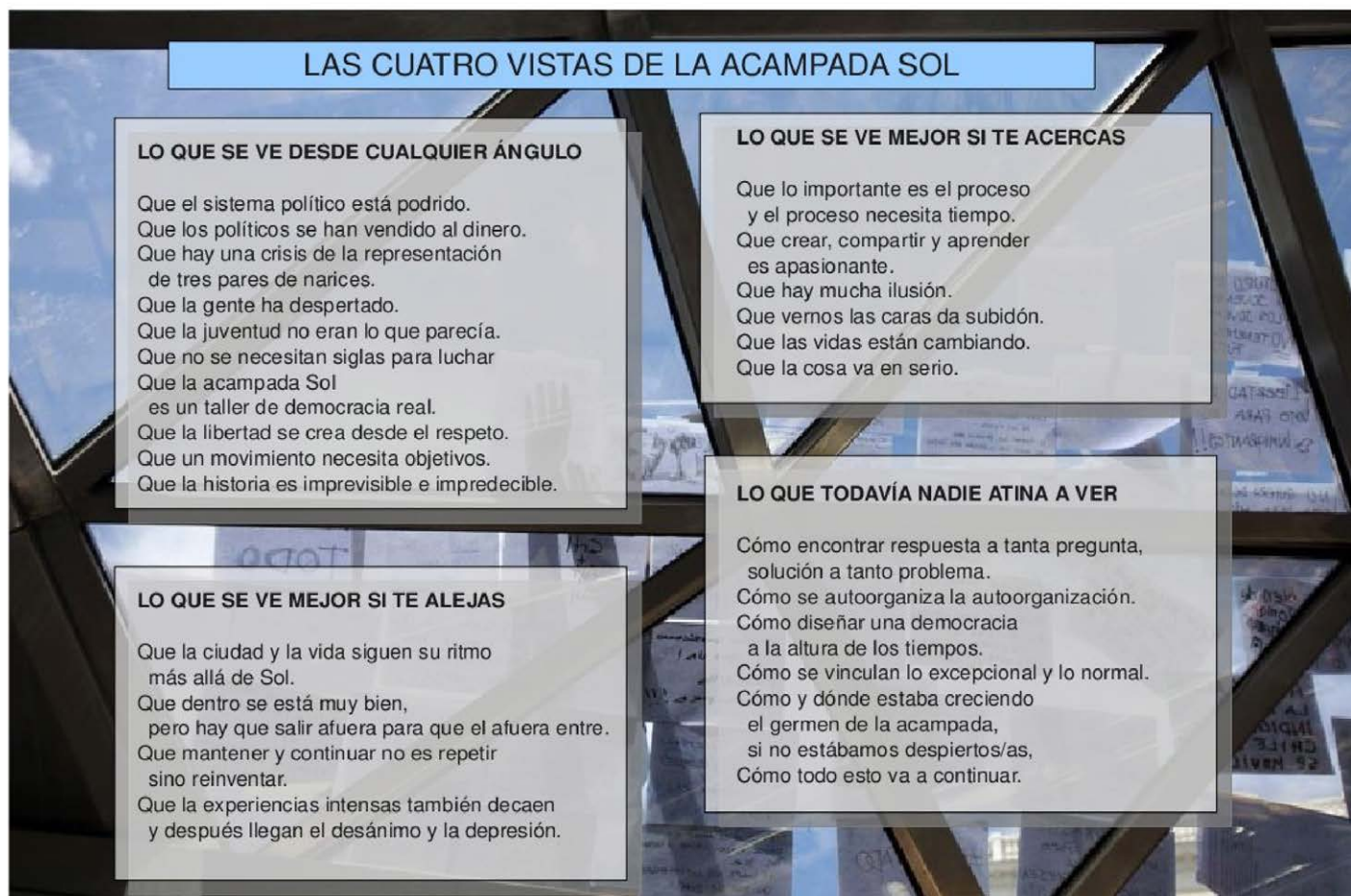
He presenciat i participat en diverses convocatòries de l'Acampada de Girona, he llegit el seu blog, he escoltat les seves assemblees i cada vegada sento més profundament que es reafirma la idea que una nova forma d'expressió de les idees ha començat a prendre força, que les diverses pancartes que acompanyen el moviment expressen un canvi en la manera de relacionar-se amb el poder polític, amb els que se suposa han de prendre les decisions que afecten a tothom.

Davant de la perplexitat que ha provocat en la població aquest moviment generat espontani i convocat amb la novetat de la utilització de les xarxes socials, l'única cosa que es pot dir és que s'ha començat a fer un nou camí. No sabem quin futur tindrà i si s'arribarà a portar a terme un canvi de la nostra societat, però... què van pensar els habitants de París el 14 de juliol de 1789 amb la presa de La Bastilla? Potser van dubtar o no es van plantejar la possibilitat de provocar un canvi, sinó que simplement i senzillament estaven *indignats* per les seves deplorables condicions de vida.

Opinions contrastades

Acampada sol

Adaptación de las ventanas de Johari sobre una foto publicada en el periódico Diagonal

Revolució

■ Zaida Mengibar

Definició: canvi dràstic i en profunditat de l'ordre polític, social o econòmic d'un país.

Des que el primer grup de dones i homes es va reunir per crear un llogarret, els humans han buscat formes d'organització social per assegurar una bona convivència i la seva supervivència, tant a nivell individual com col·lectiu. Les persones ens necessitem per perpetuar la nostra espècie, som animals socials.

La recerca per trobar el millor sistema ha estat com un experiment d'idees i de propostes. Al llarg de la història de la humanitat han aparegut visions noves; quan un sistema ja no era eficaç o l'ordre establert canviava, es buscaven solucions noves, noves formes. Així van aparèixer religions, monarquies, imperis, dictadures, repúbliques, feixisme, socialisme, comunisme, anarquisme i democràcia. Algunes experiències van ser un gran fracàs humà que fins i tot va posar en perill el nostre planeta.

Som a l'inici del segle XXI i la humanitat ha caminat molt, hem explorat l'univers i hem vist el naixement d'estrelles com el nostre sol, hem pogut entendre millor com funciona el nostre sistema, van haver de passar mil·lenis perquè ens adonéssim que la Terra no era el centre de l'univers, i que nosaltres som simplement un petit segon en aquesta immensitat. Malgrat la nostra brevetat, volem donar una projecció de futur a la nostra existència, necessitem aprendre del nostre passat i no negar la història, però és

hora de renovar. Tenim mil·lenis d'història que coneixem perquè l'ésser humà ha deixat la seva petjada, ens han explicat a través de les pintures rupestres, eines, codis, llibres, arquitectura... les seves vides, les seves idees, costums i rituals. Què volem fer amb tanta saviesa? Hem evolucionat cap a un futur que encara no és clar i hem de continuar endavant.

Els humans necessitem pensar que sempre formarem part d'aquest univers, i volem formar part del futur. No podem concebre una vida vana, una vida sense passió i alegria, no volem estar tancats a la caverna, volem sortir com Plató per veure el món que construïm, no hem de tenir por a la llibertat. La revolució francesa ens va donar l'oportunitat de ser amos de la nostra llibertat, no la regalem als poderosos, no ens acomodem en un estat paternalista que es pensa que no podem pensar i ens aliena amb consumisme i hipoteques.

Segons l'anàlisi que fa el materialisme històric els canvis produïts al llarg de la història han estat conseqüència de la lluita de classes, de la lluita dels oprimits per arrabassar el poder als opressors. La classe dominant és la que controla la forma de producció i també controla les idees, l'única manera possible de canviar aquesta situació és la de fer la REVOLUCIÓ. S'ha de canviar tota la situació, s'ha de crear una societat nova des del principi, no n'hi ha prou amb reformes o noves lleis, s'ha de trencar l'ordre establert i hem de poder dialogar entre tots els que compartim l'univers, tots estem junts i som un, hem d'arribar a un consens.

Les institucions que van ser creades amb l'esperit de la Revolució Francesa, amb la intenció d'assegurar a tot ciutadà ser representat i beneficiari de les millores individuals, no han funcionat, els estats no treballen per als

Opinions contrastades

ciutadans, ans al contrari, som utilitzats per preservar uns mercats que no tenen fronteres ni humanitat. Les idees il·lustrades van il·luminar els drets civils, ara falten els drets col·lectius i bàsics. Després de la monstruositat de la Segona Guerra Mundial, l'any 1948, un grup d'intel·lectuals va escriure La Declaració Universal dels Drets humans; amb el dolor de la brutalitat viscuda, van escriure 40 drets essencials i raonables, drets que encara no s'han aconseguit. Un dels seus redactors, Stéphane Hessel, ens recorda amb un "manifest" la seva indignació per la passivitat de la societat en perdre drets com la sanitat pública o l'educació, les seves breus i clares paraules d'un home de 93 anys han acabat de despertar la indignació de molts. Ell potser ja creu que no podrà veure el canvi necessari i intenta accelerar el lent procés de la història.

Avui el sistema capitalista s'ha globalitzat i és cada vegada més poderós, ja controla tot el planeta i les formes de lluita contra aquest sistema han quedat obsoletes. Quant de temps hem de esperar perquè aquest sistema es mori? Quants intents haurem de fer per aconseguir trobar una sortida

millor? El futur no es pot saber, però el que sí que sé és que amb la "primavera dels pobles àrabs" i amb les acampades a casa nostra alguna cosa està canviant.

Per fer una revolució és necessari que hi hagi la voluntat d'un poble a darrera, aquests dies som milers les persones que sortim al carrer a dir: JA N'HI HA PROU! I, de moment, estem compartint vivències i indignacions. Potser ara no és l'èxit de les nostres reivindicacions el més important, sinó que ens estem unint i en uns mesos, uns anys, uns decennis... desenvoluparem una societat nova, un nou sistema que tingui en compte als més desfavorits i, sobretot, que es preocupi per la salut del nostre planeta. Jo vull que els meus fills visquin en un món millor, però no només ells, sinó tots els nens i nenes del planeta. És hora de madurar com a societat i crear, hem d'innovar. Les ideologies de fa dos segles ja no són vàlides per al present, tot i que no hem d'oblidar els grans pensadors que van crear utopies que inspiren revolucions!!!

INDIGNATS DEL MÓN, UNIU-VOS!!!

Opinió

Qüestió de sexe

■ Maria Deulofeu

Tal i com molts de tots vosaltres ja sabeu, la paritat s'ha de complir en totes les llistes electorals. Aquesta consisteix en el fet que en cada cinc posicions de la llista hi ha d'haver un percentatge equilibrat de dones i homes. Hi ha d'haver un 40%, 60%.

Aquesta norma deriva de la Llei d'Igualtat. Hi ha molta gent que pensa que aquesta llei és bona per a les dones perquè les incentiva a participar en la política i perquè així s'evitarà que la meitat de la població no estigui representada en els llocs de màxima responsabilitat política de la nostra societat. Tot i les opinions optimistes i favorables a aquesta llei, penso que la realitat no és tan ideal com es va plantejar al fer aquesta llei.

Segons el meu punt de vista, aquesta llei només afavoreix que hi hagi homes o dones que, per haver-se de complir la paritat, estiguin en llocs que no es mereixen. Crec en la llei de l'esforç. Penso que és molt trist que una persona, tant sigui home com dona, que ha estat treballant durant quatre o més anys per al seu poble, per a la seva ciutat i per al seu país, hagi d'anar uns quants llocs més enrere i que, per tant, potser no pugui representar i treballar per al seu poble, simplement perquè és home o dona i la seva presència en aquell lloc faria que no es complissin aquestes proporcions.

Quan era petita sempre em deien que si m'esforçava a aconseguir quelcom, si hi posava treball, constància i molt i molt de temps al final ho aconseguiria. Ara, tot i que sóc més gran, continuo tenint fe en el que em deien. Crec que no hauria de passar mai el fet que algú que no ha treballat o ha treballat molt poc passi pel davant a una persona que sí que ho ha fet només per ser home o dona.

Aficionats incomprensibles

■ Sergi Plans

Era una tarda de Setmana Santa quan els meus amics i jo vam anar a veure un partit de futbol al camp del Farners. En aquelles dates s'estava disputant el prestigiós torneig internacional de futbol MIC (*Mediterranean International Cup*) i estàvem gaudint d'un esport que sempre he sentit a dir que és molt més que dos equips formats per onze jugadors amb l'objectiu de marcar a la porteria contrària.

De fet el futbol és també un mitjà per desfogar-se com un altre en què les crítiques i els insults normalment acaben fent acte de presència i surten de les boques dels aficionats fins arribar principalment a les orelles àrbitres o bé a les dels jugadors rivals. Malauradament aquests insults tenen les seves conseqüències.

La cosa va anar de la següent manera: mentre estava mirant el partit de futbol un grup de persones adultes, suposadament madures i amb responsabilitat, tot dient insults a l'àrbitre del partit, els ensenyaven inconscientment a una criatura que hi havia al seu costat. Aquesta criatura es dedicava a repetir com un lloro les paraules que sentia dels aficionats sense ser conscient del que volien dir. Però aquest problema no s'acaba aquí. Un cop els adults s'adonen de les atrocitats que la criatura estava dient per culpa d'ells, es giren, se'l miren de fit a fit en sentit d'aprovació, riuen i finalment en diuen més! Lamentablement vergonyós!

No m'agradaria pas pensar que cada vegada que els nens van a un camp de futbol s'acostumin a sentir insults, però segurament la realitat és aquesta. El futbol és un motiu de reunió per amics i familiars per passar una estona agradable i animar l'equip que més t'agradi respectant l'equip rival i els àrbitres del partit.

Per acabar m'agradaria demanar que siguem conscients del que diem i fem perquè representa que som els adults els que hem d'ensenyar als nens i no pas al revés. Ningú en aquest món és perfecte, però en aquest aspecte sempre podem triar la millor decisió.

Recordem a...

Gràcies Xavier!!!

Benvolgut XAVI!!!

Tu has arribat al final del teu viatge. Ara també nosaltres professors i professores de l'Institut et donem GRÀCIES per haver-nos donat la possibilitat de compartir amb tu una "etapa" d'aquest "teu camí". T'hem conegut a diferents cursos. Tots qui més qui menys hem sentit la teva presència i ara tots sentim la teva absència!!!

XAVI, tu has arribat al final d'aquest teu viatge amb les "maletes ben plenes". Ben plenes però sobretot de coses que no es poden comprar amb diners: "Tots els moments compartits amb la teva família, amics, companys... on sempre has donat el millor de tu mateix". Les "maletes" ben plenes d'alegria expressades amb els teus somriures, la teva senzillesa i la teva estimació.

Recordem les paraules que el teu pare ens va dir: "Digueu als vostres alumnes que siguin prudents perquè no els passi com li ha passat a en Xavier!" Però, ara tu, XAVI, ens has ensenyat que la cosa més important al final del nostre viatge de la vida (curta o llarga, no és arribar amb les "maletes plenes" de diners, d'èxits..., sinó de tot allò que té més valor i que no morirà mai i que és l'estimació vers cada persona que ens trobem durant el nostre "viatge"

GRÀCIES XAVI!!!

ET RECORDAREM I T' ESTIMAREM SEMPRE!!!

7CièNCiEs

Fukushima i el futur nuclear

■ Jordi Serra

Del desastre del Japó i en concret a Fukushima no ens ha dit res que no sabéssim. Un terratrèmol de 8'9 a l'escala de Richter, dels més intensos de la història, i el posterior tsunami es van acarnissar amb el país nipó. Sense llum i aigua, sense comunicacions; cotxes arrossegats per l'aigua i edificis completament destruïts. I, sobretot, una explosió a un reactor d'una central nuclear a la ciutat de Fukushima...

La tragèdia ha fet realitat el que mai no havia deixat de ser possible; poc probable, també, però possible. Les coses poc probables poden passar. Estem espantats, però em temo que no som més savis. Europa, per exemple, té por, simplement. Per això tothom propendeix a fer el que fa la majoria, que a vegades no és més que la suma dels que no saben què caldria fer.

A Google hi ha 115 milions de resultats per l'entrada "Fukushima". I si hi afegim el terme "nuclear", la llista ofereix 261 milions d'enllaços directes, cosa que ens dona una idea del reguitzell d'informacions que s'estan publicant des del passat 11 de març, data del fatídic accident a la central japonesa. El problema està en discernir quines d'aquestes fonts són fiables i quines altres divulguen dades errònies, vaticinis apocalíptics sense lògica o exagerats diagnòstics de calma i tranquil·litat. Si consultem als grans mitjans generalistes en les seves versions *web*, els articles arriben a ser contradictòries entre un i altre. I si ens limitem a la informació propalada des de les principals agències d'informació, pràcticament a cada hora trobem un diagnòstic diferent. En el que hi ha unanimitat és en una cosa: el que està passant al Japó ha reobert el debat sobre l'energia nuclear a la resta del món.

¿Ens hem de replantejar l'ús de l'energia nuclear a partir del que ha succeït a Japó? Aquesta és una pregunta que corre el risc de trobar respostes populistes. I la primera l'ha etzibat la cancellera alemanya Angela Merkel. Aquesta qüestió no ha de ser ni política ni tampoc estar subjecta a les consideracions públiques. És un debat tècnic i, com a tal, qualsevol valoració s'ha de fer des d'una perspectiva profunda per part dels que són els veritables experts en la matèria, lluny de conceptes estereotipats, falsos temors i vagues promeses de tranquil·litat. I, per descomptat, lluny de Japó. Perquè el debat, en essència, s'ha de basar en si és imprescindible, o no, l'energia nuclear, i si invertir-hi és rentable, tant econòmicament com mediambientalment.

Els irreductibles entusiasmes dels pros i dels antis de les nuclears es basen en massa partits presos. Afegeixen confusió a un afer ja prou confús. És obvi que, després de Fukushima, negar els perills de les plantes nuclears és grotesc; de la mateixa manera que ignorar que n'hi ha 400 que han funcionat fins ara sense problemes significatius, també. Els efectes de l'accident de Fukushima sobre la població i sobre l'ambient estan encara per veure. Minimitzar-los és tan irresponsable com qualificar-los d'apocalíptics. El tema és massa important per deixar-lo en mans d'ecologistes administradors d'apriorismes.

No hem d'oblidar que el que està succeint a Fukushima també demostra fins a quin punt és segura l'energia nuclear. M'explico: poques instal·lacions industrials al món resistirien un terratrèmol de 9 graus de magnitud i suportarien la posterior l'enxertada d'un ferotge tsunami. I aquestes poques són les centrals nuclears. Perquè no obviem que el problema a Fukushima no es va iniciar com a conseqüència directa dels danys provocats pel terratrèmol, sinó perquè l'aigua del tsunami va deixar inutilitzats els generadors dièsel del sistema auxiliar de refrigeració del reactor. A partir d'aquí, han funcionat tots i cadascun dels protocols de seguretat dissenyats per fer front a les gran adversitats que poguessin succeir a una planta nuclear. Es

7CiÈnCiEs

parla que centenars de milers de persones han hagut de ser evacuades de casa seva, en un perímetre de 20 a 30 quilòmetres de la central. Però això, lluny de ser un símptoma d'alarma, és un índex de satisfacció. Tant de bo en altres sectors industrials existissin protocols que permetessin evacuar la població davant d'un enorme risc potencial.

No hem d'oblidar ara casos com la planta petrolífera de BP que va llançar milions de tones de cru al mar del Golf de Mèxic, o el dic de contenció de la mina d'alumini que va abocar grans quantitats de material tòxic al Danubi, a Bulgària. En el cas de Fukushima, caldrà realitzar una feixuga tasca de descontaminació i desmantellament dels reactors afectats, però tot el material tòxic està perfectament localitzat. No va ser així ni a Bulgària ni al Golf de Mèxic.

Diu James Lovelock, reconegut ecologista britànic que "invertir en energies renovables és malgastar el temps i els diners; l'energia nuclear és l'única opció viable per salvar la Humanitat de l'imminent canvi climàtic". Qui va ser un dels pares de l'ecologisme i inventor de la teoria "Gaia" ha criticat durament els moviments ecologistes dient que "per a mi, són ells els que realment s'equivoquen i, sense adonar-se'n, han traït el moviment verd"; a més, ha afirmat que "si a la cimera de Kyoto hagués tingut més

influència el pragmatisme dels científics i enginyers i menys l'idealisme romàntic d'alguns, potser aviat podríem recollir els beneficis de l'energia de fusió nuclear".

No estem davant d'un exercici d'estil, tenim mig miler de centrals nuclears al món. Emeten molt poc CO₂, la generació elèctrica de molts països en depèn en gran mesura, són operades amb estàndards de seguretat molt elevats (encara que si l'accident arriba, el desastre és enorme), el seu kWh surt molt més barat que el del les centrals que operen amb gas, fuel o carbó i no tenim capacitat per a substituir-les d'un dia per l'altre. ¿Continuem com fins ara o fem mitja volta? Sense un pla a mig i llarg termini, la situació d'aquí 20 anys serà encara més problemàtica que ara. Un pla que, a més a més de la generació, ha de considerar el consum: sense gestió de la demanda, el problema esdevindrà un conflicte. Però sempre és més fàcil culpar les centrals generadores que la voracitat del consum, naturalment.

Si es vol replantejar el parc nuclear i, encara més, si es vol mantenir la demanda d'energia primària a uns nivells abordables, s'ha de refredar primer el consum. Eficiència, estalvi i suficiència: un trinomi virtuós que no reduiria el servei final, només depuraria el festival del consum ineficient i malbaratador. Resulta més senzill ser antinuclear messiànic o desenvolupista enlluernador, això sí. Però no soluciona el problema. Si no gestionem la demanda a la baixa, vindran més Fukushimes, segur.

La revolució quàntica

■ Jordi Serra

Quan abandonem allò al que estem "acostumats" observem que la nostra ment no deixa de sorprendre'ns. I, en entrar al món de la física quàntica, la sorpresa es converteix en desconcert. Niels Bohr, un dels iniciadors de la física quàntica i premi Nobel de Física l'any 1922, afirmava: Aquell que no se sorprèn quan es troba per primera veure amb la teoria quàntica és que possiblement no s'ha assabentat de res.

El cop més dur a la visió clàssica del món va ser etzibat per la mecànica quàntica, que va obrir un camp enlluernador de nous sentits. A finals de segle XIX existia un problema important a la física, consistent en explicar la radiació emesa per un cos calent. Se sabia que la intensitat d'aquesta radiació augmenta amb la longitud d'ona fins un valor màxim i, seguidament, disminueix quan augmenta la longitud d'ona. També es coneixia que l'origen d'aquesta radiació està en les vibracions dels àtoms d'aquest cos calent. Per a un emissor perfecte (l'anomenat "cos negre", que emet i absorbeix totes les longituds d'ona), la termodinàmica clàssica no era capaç de proporcionar una expressió teòrica per a aquesta radiació del cos negre.

Aquí va ser on va aparèixer la figura de Max Karl Ernst Ludwig Planck. Respectant les seves idees de molts anys, va plantejar com correlacionar l'entropia d'un oscil·lador amb la seva energia, mitjançant arguments termodinàmics i estadístics. En aquesta comparació, la fórmula de Planck necessitava incorporar un ingredient contrari a la física clàssica: l'energia emesa o absorbida per un oscil·lador només pot prendre valors múltiples d'una energia elemental e, "quant" energètic connectat a la freqüència de la radiació ν mitjançant:

$$e = h\nu$$

En altres paraules, en augmentar la temperatura de cos només varia la intensitat de la llum emesa, i mai la seva freqüència.

I així és com va néixer la teoria quàntica! La natura és selectiva pel que fa a les quantitats energètiques que un cos pot absorbir i emetre, i tan sols permet múltiples de $h\nu$. La introducció de la constant h ($6.626068 \cdot 10^{-34} \text{ m}^2 \cdot \text{kg} / \text{s}$), el "quant elemental d'acció" (Planck dixit), que connecta el "quant" elemental d'energia amb la freqüència ν de la vibració, va ser una idea revolucionària, una ruptura radical amb la física clàssica. Així, Einstein va poder explicar l'anomenat efecte fotoelèctric, obtenint com a resultat que l'energia de la llum està quantitzada i es troba en "paquets" d'energia, anomenats fotons. Els èxits inicials van donar lloc a l'aflorament de la teoria quàntica, formulada per Bohr, Compton, Schrödinger, De Broglie, Pauli, Dirac,...

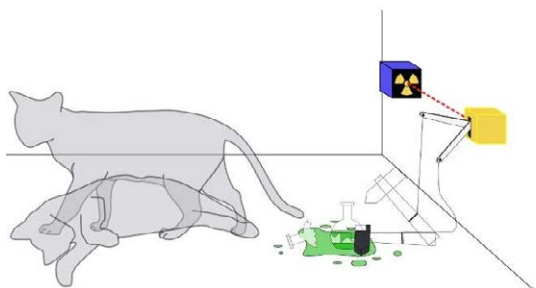
Quines són les bases d'aquest paradigma científic? La revolució científica de la modernitat es va instal·lar sobre certes nocions bàsiques, que en forma simplificada, sostenen el següent: El món és una màquina (mecanicisme), el funcionament de la qual es pot arribar a comprendre si ho

7Ciències

reduïm en petites parts (reduccionisme). La trajectòria dels objectes es pot determinar amb precisió (determinisme) i tot és explicable per relacions lineals de causa i efecte (causalitat, que no casualitat). Finalment, és possible aspirar a un coneixement objectiu del món (objectivisme).

Aquesta nova manera d'observar el món, a través de diferents vessants teòriques, postula un món radicalment diferent. El món és un sistema dinàmic, no lineal: tot està interrelacionat i la part és inseparable del tot; els efectes influeixen sobre les causes; les trajectòries dels objectes només es poden calcular de manera probabilística.

L'alemany Erwin Schrödinger, per explicar aquesta naturalesa de les observacions i prediccions de la teoria quàntica, va plantejar el seu famós experiment mental. Schrödinger va proposar una caixa que contenia un gat, una partícula radioactiva i un flascó ple de verí. La partícula radioactiva tenia un 50% de probabilitats de desintegrar-se en un termini d'una hora; si ho feia, trencava el recipient amb el verí, aquest s'escampava i el gat moria. La partícula i el gat constituïen, per tant, un sistema sotmès a les lleis de la mecànica quàntica, ja que la sort del gat depenia de la "sort" de la partícula. Com per qualsevol altre sistema quàntic, el gat i la partícula estaven descrits per una funció d'ona (Ψ , o funció d'estat, que conté tota la informació sobre el sistema). La pregunta de Schrödinger era: Està el gat viu o mort? Schrödinger afirmava, seguint la interpretació clàssica de la quàntica (coneguda com a interpretació de Copenhague), que tan sols el fet d'observar l'interior de la caixa permetia que el gat estigués viu o mort. Només quan hi havia la intervenció d'un observador extern, el gat estava en un estrany estat viu-mort. En obrir la caixa i mirar, l'observador col·lapsava la funció de onda a un estat o altre.

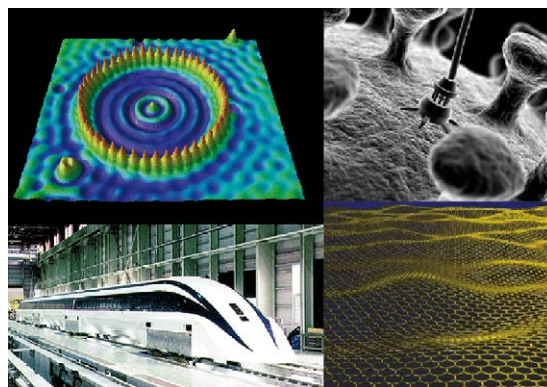
La ciència moderna va postular que el coneixement objectiu és possible i sorgeix de la distància entre nosaltres i la naturalesa observable. Però tal distància no és assolible: avui sabem que l'observador sempre influeix en allò observat. El físic alemany Weinger Heisenberg va posar en evidència que l'investigador i els seus instruments de mesura influeixen i modifiquen allò que pretén ser observat i mesurat. És com si volguéssim establir objectivament les característiques del cabal d'un rierol, i per fer-ho necessàriament haguéssim de ficar la mà dins l'aigua: és evident que la nostra intervenció modificaria allò que pretenem mesurar. Aquesta noció invalida la idea de la valoració objectiva dels fenòmens que s'estudien, i converteix en relatiu el que aspira a ser exacte, que és la pretensió de la ciència.

La mecànica quàntica ha esdevingut l'eina més poderosa per entendre i predir tota classe de fenòmens físics i és la base dels avenços tecnològics

de més èxit en la segona meitat del segle XX. Aplicada a àtoms i molècules, la mecànica quàntica és la base i el futur de la química moderna, perquè permet fonamentar de manera rigorosa l'enllaç químic. En els sòlids, els electrons són atrets pels ions que formen la xarxa cristal·lina; quan aquesta interacció es tracta quànticament, els nivells d'energia del material formen sèries de valors molt atapeïts denominats "bandes energètiques". La teoria de bandes permet explicar el comportament de conductors, aïllants i també semiconductors, tan utilitzats en la tecnologia electrònica. Les tècniques modernes de manipulació de materials permeten elaborar estructures microscòpiques i els pous quàntics són manifestacions d'aquesta nova tecnologia, els límits dels quals són encara desconeguts.

Els microscopis d'efecte túnel eliminen les dificultats de difracció i permeten resoldre distàncies de dimensió atòmica. Sota condicions en què els aspectes quàntics també es manifesten macroscòpicament, com en molt baixes temperatures, la condensació atòmica condueix a fenòmens tan espectaculars com la superfluïdesa i la superconductivitat, que mou trens al Japó. La nanotecnologia promet solucions avantguardistes i més expeditives per als problemes ambientals, així com noves aplicacions mèdiques més eficients; per crear materials, aparells i sistemes mai vistos i poc costosos amb propietats úniques. I la mecànica quàntica hi juga un rol fonamental, no sols en la construcció del microscopi emprat per investigar tals fenòmens, sinó també en el fet d'assolir la estructura del material dissenyat i les configuracions dels àtoms que hi intervenen. La connexió entre la física i la tecnologia en l'àrea de materials és tan estreta que la distinció real entre els dos camps ha desaparegut.

Sembla apropiat identificar el segle XX com el "segle quàntic". En física fonamental, s'han explorat distàncies fins a una centmilionèsima part de les distàncies atòmiques, sense que s'hagin detectat desviacions de la mecànica quàntica.

Però l'últim capítol encara està per escriure. L'ús dels estats quàntics entrellaçats i no separables per tecnologies d'informació i comunicacions, que ara han donat els primers passos, pot oferir uns avenços en criptografia i computació quàntiques que ni tan sols es podien albirar fa uns pocs anys.

Després d'un llarg camí d'exploració del món i l'univers, l'aventura humana del coneixement ens durà ben aviat a horitzons que mai haguéssim pogut imaginar.

GrAfOmAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Els nius dels ocells

■ Conrad Carbó

Hi havia una vegada un ocell que vivia a la sabana al centre de l'Àfrica. Era una au exòtica i migratòria, per tant quan començava a fer fred emigrava a regions més càlides, ja que estava acostumat a les altes temperatures. Però ja feia molts anys que vivia a la mateixa regió de l'Àfrica i havia fet molts amics d'altres espècies.

Curiosament, aquest any havia fet un amic nou, un ocell que no havia vist mai per aquella zona, però que des del principi li havia caigut molt bé i va sorgir una gran amistat molt ràpida entre els dos animals.

L'ocell exòtic, que es deia Pitxu, era un ocell admirat per totes les femelles, ja que tenia un plomatge de colors espectacular. Era una mica cregut, perquè de moment totes les coses li havien sigut favorables. També era molt gandul i li agradava molt dormir.

En canvi, el seu nou amic es deia Dan, era tot el contrari que en Pitxu, era molt treballador, li agrada deixar les coses ben fetes, era un ocell molt honest i molt simpàtic.

Quan va començar l'època de buscar parella, tenir fills i sobretot fer el niu, es va produir un gran canvi en l'amistat dels dos animals, ja que no podien passar tanta estona junts com al principi d'haver-se conegut. Per sort els dos ocells van trobar parella i van haver de fer un niu, on després la femella posaria els ous.

En Dan es va passar dos mesos fent el seu niu, ja que cada dia volava més d'un quilòmetre per trobar les branques més rígides i més adients per construir-lo. En canvi en Pitxu no va tardar ni dos dies a acabar-lo, ja que agafava el primer que trobava (plàstics, papers...) per acabar el seu niu més ràpid i poder presumir del seu plomatge.

En Dan, que era el seu amic, en veure el niu que havia fet el seu company va comentar:

Pitxu! Perquè fas el niu tan malament? -va preguntar-li en Dan

Però què dius Dan, no veus que bonic que m'ha quedat. -va respondre en Pitxu una mica estranyat per la pregunta que li acabava de fer el seu amic.

Jo només t'aviso que no és gaire segur, i que quan arribin les primeres pluges caurà a la primera de canvi. -va informar-lo en Dan.

Ja veuràs com no. Segur que aguanta tota l'època de pluges i l'any que ve encara hi serà. -va respondre en Pitxu, una mica enfadat pel comentari que acabava de fer-li el seu amic.

Al cap de dos mesos va arribar l'època de pluges i fortes tempestes. La primera va arribar ben aviat, ja que va sorprendre a tots els ocells d'aquella zona i tots els animals van córrer a amagar-se als seus amagatalls. Al cap d'una hora la tempesta ja s'havia acabat i tothom ja tornava a fer vida normal per la sabana. Es van sentir uns plors que venien del niu d'en Pitxu, i en Dan es va acostar cap allà. Un cop allà va veure que el niu estava destrossat i el seu amic estava a dins plorant. El va tranquil·litzar i li demanà que li expliqués tot el que havia passat.

Li explicà que al mig de la tempesta el niu havia caigut, ja que estava mal fet com li havia dit unes setmanes abans i l'hauria de tornar a fer. En Dan li va dir que, si li hagués fet cas, no li hauria passat això, i per tant que no l'ajudaria pas, s'hauria d'espavilar ell tot sol.

En Pitxu tornà a fer el niu, però aquest cop amb branques i ben fet, com en Dan havia fet des del principi. Va passar l'època de pluges i els dos nius la van suportar perfectament i des d'aquell dia en Pitxu va aprendre que les coses s'han de fer bé des del principi, perquè si no les hauràs de tornar a repetir.

Els dos ocells van seguir la seva amistat, però com que en Pitxu era una au migratòria, quan va començar a venir el fred va haver de marxar. Es van trobar l'any següent.... això ningú no ho sap.

La meva mort

■ Núria Singh

Després d'uns anys, m'he adonat que la vida només es tracta de sofrir i sofrir més... La meva vida només es tracta d'una persona, aquella persona que tant estimo, i que no val la pena viure més, que haig de morir. Abans de res he escrit un text, un text que va per la persona que estimo més que res en aquest món:

Abans eres tu el que em va dir que això no anava bé, que no funcionaria mai, vas deixar-me sola mentre jo et necessitava, era com si em faltés l'aire sense tu. Volia que em truquessis, volia escoltar-te i és que em sentia tan malament, volia obligar-te a estimar-me i de cop quan ho vaig entendre, tu vas tornar, demanant perdó; però llavors vaig ser jo la que et va dir: el que he decidit és deixar-te anar, he decidit que vull aprendre a viure sense tu, sense seguir-te ni espiar-te, he decidit que no em quedaré observant-te mai més des del silenci, perquè no et vull a la meua vida, ja no t'estimo i el passat és passat però tranquil no espero que em perdonis mai, no ets tu sóc jo que vull viure lliure.

Ara estic lluny d'ell i ningú sap com me'n penedeixo, però l'havia de deixar anar, no podia fer que malgastés res per mi, no sóc ni de bon tros el que es mereix, ara només faig que odiar-me a mi i odiar-lo a ell per haver-lo conegut, i és que l'estimo tant, com m'agradaria veure caure el sol una vegada més amb ell al costat, aquella olor que em feia oblidar els problemes. Sembla impossible tot plegat, cada matí quan em llevava em veia sola davant el mirall, em preguntava què haurà sigut de la seva vida ja que la meua està trencada. Però ara ja és tard per penedir-se de res, tot el cos em provoca un dolor que m'arriba al cap i veig que poc a poc tot es fa fosc, l'última cosa que puc veure és la banyera que està plena d'un color vermell intens, a poc a poc sento que les meves forces s'esdevenen i l'últim que puc sentir és que el continuo estimant...

En aquest instant no tinc forces per fer res, tal com diu el text només veig una banyera que està plena d'un color vermell intens. Ho veig tot borrós, no hi ha ningú a casa i sento que el meu cor a poc a poc deixa de batejar... Ja no noto res.

En Jaume número dos

■ Pep Tàssies

A en Jaume li agradava el número dos. Dues pel·lícules, dues bombetes, dues síndries, dues cadires... i un dia, sense saber com, es va trobar sortint amb dues noies.

A en Jaume li agradaven molt les dues noies i a elles els agradava molt en Jaume. No volia fer mal a cap de les dues noies i no sabia quina triar. Llavors va decidir esperar... fins al dia que va coincidir amb totes dues en un bar. Llavors en Jaume, enmig de totes dues, els va confessar la seva fascinació pel número dos i es va endur dues plantofades.

GrAfOmAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Un viatge inoblidable

■ **Robert Alcañiz**

Aquell estiu en Gerard feia 11 anys, però no ho celebraria com sempre, aquell cop ho celebraria a Alaska. Des del primer dia que ho va saber, va estar mirant amb l'ordinador llocs divertits per anar i si es podia fer algun esport, ja que a ell li encantaven, i a més a més era força bo en tots.

Una tarda va trobar una pàgina web on una gent explicava que havien anat amb kayak pels fiords i les illes del sud d'Alaska. De seguida ho va proposar als seus pares, i ells, que també eren molt esportistes, van pensar que era una bona idea.

Uns dies abans de sortir van preparar les maletes i l'equipament per al kayak, ja que el kayak el llogarien quan arribessin.

A en Gerard se li havia fet molt llarga l'espera, però per fi va arribar el dia, van sortir de casa a les 3 de la matinada, perquè el seu avió sortia a les 6 del matí cap a Juneau (la capital d'Alaska). Després de facturar l'equipatge van pujar a l'avió, però com que tenia una mena de pantalla tàctil amb jocs i pel·lícules no es va avorir gens.

En arribar van anar a buscar l'equipatge, però la gran sorpresa va ser que els faltava una maleta. Ells, enfadats, van anar a reclamar diners o saber a on era la seva maleta, i els van dir, al cap de molta estona, que els pagarien tota la roba i la tenda que s'havien de comprar. I al cap de poc ja eren a comprar roba i una tenda ja que no volien perdre més temps.

Després que els paguessin la roba van anar a llogar els kayaks per 15 dies ja que ells s'hi estaven 18 dies. Només de llogar-los ja els van posar a l'aigua, i a remar per arribar a l'illa on tenien previst dormir la primera nit.

Finalment hi van arribar. En Gerard sabia que hi havia óssos i que calia menjar en un lloc, deixar el menjar en un altre i dormir en un altre, i així ho van fer.

A la nit, van sentir uns sorolls, i el primer que es van pensar era que hi havia un ós, però en treure el cap per l'entrada de la tenda van descobrir un banc de balenes que passava a 15 metres de la costa! Van sortir i van contemplar l'espectacle, quina meravella!, realment havien estat molt de sort.

Ja no es van poder adormir, així que van decidir que començarien a desmuntar la tenda i tant bon punt acabessin sortirien. Com que van acabar molt ràpid van poder sortir a les 4:30 del matí.

Van estar remant envoltats de llúdrigues de mar, balenes, foques, orques i moltes aus, però encara no havien vist cap ós, ni negre ni Grizzly. Tot hi així no havien de patir, perquè tan sols portaven 3 dies.

Durant els següents dies van continuar veient moltes balenes i a la llista d'animals vistos hi van afegir els lleons marins.

Quan ja portaven 7 dies tocava anar a veure una glacera, i un quilòmetre abans ja començaven a veure icebergs. I en arribar allà, per gran sorpresa, van descobrir foques molt divertides. Després de veure la glacera en Gerard va quedar-se impressionat, era la primera vegada que en veia una i no es pensava que fossin tan grans.

El dia següent van quedar-se sense alè en veure el seu primer ós Grizzly, i a la nit mentre estaven estirats a la platja mirant les estrelles van poder veure una aurora boreal, un privilegi molt gran que no tothom pot tenir.

En despertar-se es van alegrar en descobrir petjades d'ós al voltant de la tenda però, per contra, van veure que el cel estava ennuvolat i semblava que havia de començar a caure un bon xàfec en qualsevol moment. Per sort no va descarregar fins a la nit quan ja eren altre cop a la tenda.

Mentrestant anaven passant els dies i tot era espectacular, però s'havien quedat amb les ganes de veure un altre ós, encara que no sé si podien demanar gaire més: aurora boreal, moltíssims animals, glaceres...

Finalment va arribar l'últim dia de kayak, i l'aniversari d'en Gerard. Durant els següents dies tornarien amb ferry cap a Juneau altra vegada.

Quan van parar a dinar per celebrar l'aniversari d'en Gerard, en Gerard va anar a fer una passejada pels voltants, i va descobrir un ós negre enfilat dalt d'un arbre i, una mica més amunt, dues cries d'ós més. Llavors va començar a córrer per avisar els seus pares, i quan es van reunir sota l'arbre, a una distància de seguretat, li van fer fotos. Però en Gerard trobava estrany que estiguessin enfilats, ja que per internet havia llegit que només s'enfilaven a dalt d'un arbre quan hi havia perill, així que va voler anar més enllà per veure si hi havia alguna cosa sota l'arbre que hagués espantat els óssos negres. S'hi va anar acostant i va descobrir una família d'óssos Grizzly pescant peixos en un petit riu. I en girar-se per tornar a avisar als seus pares se'ls va trobar darrere seu asseguts mirant els óssos, així que ell va fer el mateix.

En arribar al port de la ciutat de Sitka tenien un bon gust de boca, el dia del seu aniversari havia sigut perfecte. Durant els següents dies van conservar el bon gust de boca, perquè durant el trajecte es van divertir mirant balenes.

Però el dia de marxar en Gerard estava trist, ja que s'havia enamorat d'aquell país i s'hi volia quedar. Finalment va pensar que hi podria tornar cada any, i així ho van fer durant anys, fins que en Gerard es va fer gran i se'n va anar a viure a Alaska.

Mosquits!

■ **Guillem Domingo**

Aquell dia la classe de lectura no va ser avorrida per en Miquel. No. Aquella classe li canviaria la vida hi ell ho va notar perquè aquell conte li semblava interessant i se sentia idiota pel que feia als insectes.

La història tractava de quatre mosquits que vivien en una casa de Girona. Eren tres germans que feia un dia que havien ser pupes i intentaven fer vida normal però els humans no els hi deixaven perquè per tot arreu deixaven anar un líquid que els matava, això ho havien après gràcies a molts mosquits que vivien a la mateixa casa. Quan ja tenien un dia i ja estaven més situats van separar-se i a la segona nit ja en van morir dos esclafats per mans humanes. El tercer va morir el tercer dia quan intentava picar un humà fumigat per un insecticida. El quart va morir a la cinquè dia esclafat per una sabata. Els quatre mosquits van morir i ningú ho va notar però, l'endemà que morís l'amo de la casa es va fer un gran funeral.

A en Miquel li va agradar tant la història que des del primer moment va saber que de gran hauria de fer alguna cosa per defensar els pobres animals. Durant la seva adolescència va ser conegut com el bitxo raro de la classe, sempre defensava qualsevol animal. Va anar a la universitat per estudiar zoologia per conèixer tots els animals millor. De gran va ser protector dels animals i va aconseguir molts seguidors gràcies a la seva campanya impactant que es va fer famosa: hi sortia un mosquit mort i el president dels Estats Units Kenedy mort, a sota ficava "Són diferents?". Aquella campanya va produir molta polèmica i moltes crítiques negatives, però també una multitud que ho aprovava i que havia mort perquè no es defensava davant dels animals furiosos. Aquella campanya va produir moltes malalties i molts morts, per això van tancar en Miquel a la presó durant tota la seva vida. Estava molt segur que tenia raó i havia arribat a matar gent que ho negaven. Va morir a la presó sense entendre perquè l'havien tancat ni perquè la gent no entenia la seva opinió.

GrAf0mAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

El planeta primavera

■ Montse Sánchez

El planeta Primavera és molt misteriós perquè té moltes coses diferents ja que no és com la Terra sinó que és un cas especial perquè té un quants mars de plata, un de or, i un altre multicolor. També té una part que està congelada, on hi ha tobogans de gel i ninots de neu que caminen i parlen (semblen persones).

En canvi la Terra té cases i la Primavera té castells i gratacels. Al costat dels castells hi ha un ramat de fades multicolors que fan que tot el que és negre es converteixi de colors.

Allà no hi ha volcans que erupcionen però no són volcans sinó muntanyes que erupcionen xocolata i moltes gominols. La xocolata, no cal que la fabriquin sinó que van de muntanya a muntanya buscant i buscant quilos de xocolata al dia.

Tota la tecnologia està molt avançada: els cotxes no contaminen, els cotxes volen, la tele es veuen en tres-d, pots olorar el menjar que fan sobre la tele...

Els animals parlen, es vesteixen, volen, es pentinen, es dutxen...

Aquet planeta està ple de fantasia i misteri que encara jo no ho descobert.

El fill de la carpa

■ Maria Montero

Hi havia una vegada un nen de 10 anys que es deia Paolo Giovanni, i era el fill d'un famós pallasso que viatjava per tota Itàlia amb el seu circ, divertint els infants i adults.

Paolo no tenia amics i s'avergonyia de la humil professió del seu pare. Els nens es reien d'ell i se sentia molt desgraciat d'haver de viatjar cada dues setmanes i dormir en una vella i bruta caravana. La seva passió era cuinar. Feia de tot, especialment dolços i postres exquisits.

Un dia, un home molt gran i sospitos, els oferí de vendre el circ, però el pallasso Fabio Giovanni s'hi negà immediatament, i l'home marxà indignat i amb les mans buides.

Al cap de pocs dies començaren a ocórrer coses bastant estranyes: quatre dels principals trapezistes havien caigut a causa de les males condicions de les cordes d'equilibri, i dos bous escaparen. Amb la falta de personal, el Gran Circ Italià es quedava sense clientela, per això en Paolo decidí ajudar a la seva manera. Quan començava cada show, ell oferia a la gent delícies elaborades per ell mateix, napolitanes, croissants... El públic es quedava molt sorprès en veure un nen tan petit i espavilat cuinant d'aquesta manera i amb resultats espectacularment deliciosos. Per això mateix cada vegada la clientela anà augmentant progressivament, fins que un dia es farien una promesa: no vendrien el circ mai en la vida, i que continuarien al timó d'aquest petit gran negoci familiar.

Paolo descobrí que amb petits o grans esforços obtenia recompenses satisfactòries i es convertí en un gran xef italià.

El gos i la pilota

■ Loubna El Azizi

Hi havia una vegada una nena que es deia Maria. Era la nena més coneguda del poble perquè era adorable i acollidora. Viva en un petit poble que tenia un enorme bosc.

Un dia la Maria estava jugant en el seu jardí amb una pilota petita. De sobte va aparèixer un gos i es va endur la pilota. La nena, sense por, el va començar a seguir i a poc a poc s'endinsaven en el bosc. Finalment el gos va entrar en una casa que estava enmig del bosc.

La Maria es va atrevir a trucar a la porta per recuperar la seva pilota. De la casa, en va sortir una dona que tenia uns cabells blancs i despentinats. La nena es va espantar i va intentar escapar-se, però la dona va començar a plorar. Quan la Maria va veure la dona plorant es va posar trista ella també.

Quan la senyora va deixar de plorar, li va explicar que ella era una dona solitària i que feia anys que ningú no l'anava a veure. La nena va sentir molta pena per la dona i per això li va fer una promesa: que l'aniria a visitar com a mínim quatre cops a la setmana.

Conte contat, aquest conte s'ha acabat.

GrAfOmAnla La dIaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Problemes amb solució o sense i plans d'assassinat

■ Arnau Restudis

N'havien parlat feia cosa d'una hora. Suspendrien la funció perquè no tenien res preparat, ni una sola escena. L'Enric estava molt enfadat perquè no es compliria el seu somni d'anar al gran teatre. Tot era culpa del desastre de director que tenien, no es preocupava per res, era un egoista, un avariós i només li interessaven els diners. L'Enric va anar a parlar amb ell sobre aquest fet, però el director només li va dir que no en sabia res (per despistar) i que estava despatxat. L'Enric se'n va anar i va dir que se'n venjaria. El director va dir que no li feia por i que, a més a més, despatxat no podria entrar al teatre per venjar-se'n.

Tot això, l'Enric ho va denunciar al Comitè Internacional d'Arts Escèniques, però no li van fer cas perquè ell només era un contra el director, que tenia molt de prestigi al Comitè. Ell va pensar que si no podia venjar-se'n amb joc net, ho faria amb joc brut. Va fer servir tots els plans que tenia: fer-lo quedar malament; esguerrar-li les funcions fent qualsevol cosa; fer que patís un accident... Cap d'aquests plans li va funcionar, només li quedava l'últim pla, assassinar-lo.

La setmana següent va estar pensant la manera de matar-lo. Va idear diverses maneres de fer-ho i els llocs que ho podia fer. L'endemà dia 28 de desembre va fer el primer intent d'assassinat. Va anar al teatre i va entrar per una finestra. Sabia on estava el despatx del director i hi va anar de seguida sense que ningú el veiés. A dintre es va trobar el director i el va amenaçar amb un ganivet de cuina i el director va posar-se a riure sense parar. Quan va poder parar de riure li va dir:

- Quasi em crec que em volies matar, però t'he descobert. Avui és el dia dels Innocents, quina broma que m'has fet!

- Sí, ha estat molt bona – va dir l'Enric pensant que ja el mataria un altre dia.

- Per cert, com has entrat? – li va preguntar mentre l'Enric ja havia marxat.

El dia 1 de gener, es va dirigir a casa del director, aquest cop amb una escopeta de caça. Quan el director el va veure li va dir que ja n'hi havia prou de bromes, però l'Enric li va dir que això no era una broma i el va apuntar amb l'escopeta, però no es va veure capaç de disparar i un guardià de seguretat de casa del director li va agafar l'escopeta. El director li digué que aquest cop no el denunciaria, però que si hi tornava va jurar que faria el possible perquè anés a la presó.

El dia 7 de gener, desesperat perquè ja no sabia què fer, va sentir a les notícies que deien que la policia havia detingut John Teach, el lladre més perillós del país, més conegut com a JT. L'Enric va tenir una idea, alliberar el lladre a canvi que l'ajudés a matar el director. Al vespre va entrar a la presó disfressat de policia (ell ja se sap que és actor) i va anar fins a la cel·la on estava empresonat en JT. Allà va negociar amb ell i després el va alliberar i van fugir.

El dia següent en JT i l'Enric es van fer amics i el lladre li va ensenyar el seu arsenal d'armes secret que tenia amagat en un passadís subterrani que estava sota les ruïnes abandonades del poble. En total tenia moltes armes: trenta-vuit granades; vint fusells; divuit pistoles; setze escopetes; quinze bengales; onze metralladores; nou bazuques; tres llançamíssils; dos tones i mig de bales; dos canons antics i, fins i tot, un tanc robat dels Estats Units d'Amèrica. L'Enric va pensar que era un contrabandista o alguna cosa per l'estil carregat de diners i armes. JT va dir que en tindrien de sobres i van començar a preparar les armes que necessitarien.

Era el dia 14 de gener, el director estava amb cotxe per l'autopista. Un quilòmetre més endavant l'Enric i en JT l'esperaven dalt d'un turó amb

objectiu ell i el seu cotxe. Quan s'hi va acostar, no va veure l'Enric a dalt del turó a la dreta de l'autopista, estava distret conduint i parlant per telèfon alhora. JT va interferir la línia telefònica i el director va haver de penjar i de sobte JT i l'Enric van disparar, el director i el cotxe van volar pels aires després d'una gran explosió i va morir. L'Enric estava molt feliç i va donar les gràcies a en JT, però ell ja no hi era, només hi havia una nota que deia: Jo ja he complert la meua part del tracte, ara em toca seguir el meu camí.

Un mes després, l'Enric ja tornava a formar part del grup teatre, hi havia un nou director, ningú no l'havia vist mai, però es deia que era una gran persona. Ara en el grup de teatre competia per guanyar premis, tal com volia l'Enric. Entre tota la gent que treballava allà hi havia un gran misteri, qui i com era el director. L'Enric va decidir que si es preocupava pels actors ja n'hi havia prou i no calia investigar res, però en Joan va decidir investigar-ho, però de moment no va trobar res sobre el nou director, només que es deia Anton.

Feia un any que en Joan investigava sobre el nou director, però res de res. Ni tan sols l'edat. Només tenia la informació de sempre: el seu nom, un tal Anton. En Joan, desesperat perquè no trobava res, va demanar ajuda al seu amic i company de teatre Enric. Ell, que al final també s'estava preguntant sobre qui i com era el director, va decidir ajudar-lo a descobrir el misteri.

Van començar investigant al registre municipal, però res de res; al registre comarcal, tampoc; al registre territorial no ho van poder acabar de mirar perquè era massa gran; al registre autonòmic no els van ni deixar entrar perquè era massa important... i així no van trobar res i van decidir continuar investigant per un altre lloc. En altres llocs van tenir la mateixa sort. Però ells no es van desanimar.

Uns dies després, a la nit, en Joan i l'Enric es van quedar fins tard per veure si podien veure qui era el director. Quan el van veure sortir del teatre, el van seguir sigil·losament. De cop ell es va girar, i per poc que no els enxampa. Uns metres més avall va girar en una cantonada i quan ells també van girar van veure que estaven en un carrer sense sortida i el director havia desaparegut. Ells es van preguntar on havia anat i van decidir ajornar la recerca fins l'endemà.

- On ha anat? –va preguntar en Joan a l'Enric mentre observaven la zona a la qual havia desaparegut.

- No ho sé! Però ara marxem que ja és tard. Ja continuarem demà –va respondre l'Enric.

L'endemà quan tots dos es van trobar a l'entrada del teatre estaven tristos. Aquell matí els havia arribat una carta on deia que estaven despatxats. Ells van pensar que la nit anterior els havia descobert i indignats van decidir que deixarien estar d'investigar qui era el director i que anirien a fer teatre en algun altre lloc. Quan van anar a recollir les seves coses van acostar-se al despatx del director perquè van sentir veus. Tres homes estaven parlant, un d'ells era el director. Estaven parlant sobre un robatori.

- Todo está listo para el atraco –va dir un dels dos homes amb accent mexicà.

- Perfecte, ara només haurem de vigilar que no ens descobreixin. Especialment a aquell parell que he despatxat –va remarcar el director.

- D'això me n'encarregaré jo –va dir el tercer home.

Després de sentir aquesta conversa van marxar ràpidament del teatre i van decidir amagar-se en algun lloc on no fos casa seva. Allà van començar a pre-

parar estratègies defensives i ofensives. Van parar trampes i s'ho van muntar tot per poder-los atacar o defensar-se i es van amagar al voltant de la zona per vigilar-los si s'hi acostaven. Van decidir que si a algú d'ells dos els passava res, l'altre hauria de agafar un avió i marxar lluny. Ara només els faltaven dues coses: la primera, saber quina cara tenien els altres dos homes; la segona esperar que vinguessin per desfer-se'n o no vinguessin i no els trobessin mai més.

S'acostava l'hora de l'atracament que havien preparat els dos homes i el director. En Joan i l'Enric van pensar avisar la policia. Així ho van fer. La policia va acordonar la zona a les dotze de la nit. L'hora prevista era dos quarts i cinc d'una de la matinada. L'Enric i en Joan observaven l'escena de d'uns quants metres més enrere, a dalt de tot d'un edifici i quan va ser l'hora exacta algú se'ls va apropar pel darrere.

Eren un grup d'homes armats fins a les dents. En Joan va pensar que eren els homes d'aquells tres que parlaven. L'Enric va poder fugir, però van agafar en Joan i se'l van endur. Uns minuts després, l'Enric va pensar no complir la promesa de fugir i va decidir buscar ajuda que no fos la policia. Va pensar contactar amb algú especialitzat en feines brutes o intentaria localitzar en JT.

Mentrestant, a la zona que la policia havia acordonat s'hi sentien trets i crits. L'Enric va veure que uns quants homes atacaven la policia mentre uns altres atracaven el banc. Va pensar que aquesta gent, amb tants d'homes, només podia ser una xarxa de bandes de contrabandistes. L'Enric ho va gravar tot amb el seu mòbil i va decidir ensenyar-ho al FBI o algú que estigués per aquest nivell.

Al FBI li van fer cas i van decidir preparar un gran exèrcit d'homes per lluitar contra aquells contrabandistes. Semblava que estaria a punt de passar la batalla del segle. El FBI va demanar ajut als soldats nord-americans i tothom es va preparar com mai per la gran batalla. Mentrestant, en un dels caus dels contrabandistes es van assabentar d'això, van avisar a tots els altres caus de contrabandistes de tot el món i es van preparar també per la gran batalla. S'acostava un gran canvi.

Tothom estava a punt per la gran batalla. Molts països s'havien preparat i els contrabandistes havien fet el mateix. Es van declarar la guerra entre ells i van decidir el lloc on lluitarien. Lluitarien al Gran Canyon (Colorado) el dia 13 de febrer del 2013. Molts americans havien fugit cap a Europa i cap a Àsia per fugir del combat.

Hi havia aldarulls a moltes ciutats americanes. Els delinqüents ho havien arrasat tot i molts havien fugit de les presons d'alta seguretat. Ningú sabia què fer. Quedaven hores per la batalla.

Ja a la batalla, estava tothom lluitant contra els contrabandistes i ja hi havia morts i ferits. Enmig de la batalla hi havia lluitant l'Enric que, de sobte, es va trobar el seu vell amic JT. Van lluitar i lluitar, però el seu bàndol va perdre la batalla i els supervivents van fugir. Entre ells, Enric i JT que van marxar cap a Europa. Amèrica havia estat conquerida pels contrabandistes, assassins o assassins a sou, lladres, delinqüents macabres... Mentrestant, en algun racó d'Europa, l'Enric estava parlant d'en Joan a en JT i ell va dir que segurament no el veuria mai més. JT també va marxar desapareixent, com va fent sempre.

Vuit anys més tard el planeta estava dividit entre Amèrica, que era la base dels contrabandistes, i tot aquest tipus de gent i Europa, Àsia, Àfrica i Oceania on hi havia soldats i la gent normal i corrent. Tot va canviar molt. Aquell moment l'Enric va rebre una carta en que hi deia: T'eliminem! Atentament els Contrabandistes i el director.

L'error

■ Arnau Restudis

Ja feia set anys del desastre, des de llavors tot havia sigut un món salvatge, tot era un caos. Ningú ho hagués dit que passaria, eren a l'any 2021 i de cop i volta el temps va començar a tirar enrere fins a l'edat de pedra, però els humans eren els mateixos que el 2021. Després de set anys, al món hi havia molts pocs humans, alguns havien mort, d'altres havien desaparegut...

Però entre els supervivents hi havia els tres culpables d'aquesta catàstrofe: en John, en Will, i en Coby, que treballaven a l'organització secreta d'investigacions i experiments anormals dels Estats Units (OSIEA). Fa set anys, un mes abans del desastre, ells tres estaven treballant en un projecte per viatjar pel temps i l'espai i per culpa d'aquest projecte el temps es va tornar boig i va passar el que va passar.

En John era el cap del projecte i encarregat de coordinar-ho tot. Era alt, però molt escanyolit; tenia un cara llarga i prima; portava el cabell ni molt llarg, ni molt curt, d'un to daurat apagat i molt ben pentinat; tenia unes celles petites; uns ulls petits, ametllats i de color verd i, també, portava unes ulleres blaves; tenia un nas petit i llarg i una boca grossa amb unes dents molt blanques i petites.

En Will era el subdelegat en informacions i comunicació del projecte. Era baixet i grassonet; tenia una cara que semblava la d'un pa de tres quilos amb la pell molt clara; portava el cabell molt curt, castany; les seves celles eren gruixudes; tenia el ulls blaus i grossos; tenia un nas gros i aixafat com una patata i una boca petita i allargada del qual en sortien moltes paraules perquè era un xerraire.

En Coby era el més jove dels tres i feia d'ajudant perquè només feia mig any que havia arribat. Era una mica gamberro perquè havia estat a la presó per vandalisme. Era alt, i no era ni molt prim, ni molt gras; la seva cara era petita i estreta; portava el cabell curt i negre, sempre amb gomina; tenia els ulls petits i d'un marró intens; el nas era petit i la boca també.

El problema va començar la nit del dia 5 de maig de 2021 a prop de Washington D.C., a la seu del OSIEA. John i Will estaven treballant, quan va saltar l'alarma de perill perquè hi havia hagut una explosió a la zona 4. Allà hi havia Coby fent experiments i va provocar sense veure-ho un forat en l'espai i el temps (el seu error).

- Què ha passat? -va preguntar John.

- El nucli s'ha fusionat amb les partícules i els electrons i ha explotat. -va dir Coby.

Els tres van intentar arreglar el forat, però no ho havia manera de tancar-lo.

- En qüestió d'hores això petarà! -va dir Will.

Els tres van avisar les autoritats i el president dels EUA i van marxar d'Amèrica. Els polítics més importants van marxar com covards a la Lluna a refugiar-se. I al cap d'unes hores no va passar res, s'havien equivocat els tres investigadors. Quan els tres investigadors van tornar a mirar què havia passat van veure el forat igual com l'havien deixat. John va entrebancar-se i va tombar un pot d'àcid de Mart sobre el forat.

De sobte van notar que tot s'estava fent antic fins que van veure que només estaven en coves. La humanitat va haver de començar de nou la seva història. Aquesta vegada començant fent servir energies renovables. Amb aquests canvis molts països van ser diferents. Els EUA no existien i Catalunya era independent.

GrAfOmAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Els quadres pintats

■ Afra Pascual

Hi havia una vegada, fa molts i molts anys, quan els peixos volaven i les aus encara nedaven, un pintor anomenat Ernest que vivia en un poble prop de Girona. Cada matí, quan es despertava, treia la tela blanca que col·locava damunt dels quadres i els observava una bona estona per veure en què podia millorar-los. Després triava un tema per a un nou quadre, ben segur ple de color, i es posava a dibuixar: primer amb llapis, seguidament amb retolador i finalment amb les pintures. Tenia tots els colors que una persona s'hagi pogut imaginar mai: vermell, blau cel, blau marí, verd oliva, verd caqui, púrpura, lila, groc, taronja... A més, els colors de l'Ernest eren màgics ja que mai no se li acabava cap color i sempre els podia fer servir tots.

Un bon dia, però, mentre l'Ernest estava dormint, una noia entremaliada, anomenada Llura, va entrar d'amagat al taller de l'Ernest i va robar el color del quadre que l'Ernest havia pintat aquell dia. A la Llura li encantava pintar però els seus pares no tenien prou diners per comprar-li pintures i ella havia decidit robar-les a l'Ernest perquè sabia que eren màgiques.

L'endemà al matí, l'Ernest es va llevar disposat a seguir la mateixa rutina de sempre i observar els quadres que ja havia fet, però en destapar la tela va veure que no hi havia colors al quadre que havia fet el dia abans. De seguida va posar-se molt nerviós. Necessitava trobar qui li havia robat els colors dels seu quadre! Així doncs va començar a voltar per la ciutat per demanar a la gent si havien vist algú amb els seus colors. Aquell dia no va ser gaire profitós. Ningú no li sabia dir qui podia tenir les seves pintures, per això estava molt desanimat. De sobte, una dona tota vermella va entrar al seu taller.

- Hola, vostè és l'Ernest, oi? - va dir sense esma.

- Sí, sóc jo. Què desitja? - respongué l'Ernest tot curiós.

- Miri, la meua filla Llura ha fet una dolenteria molt gran. Aquesta nit s'ha escapat de casa i li ha robat les pintures d'un quadre - va dir ben vermella i avergonyida.

- Les pintures! Per fi! Ja em pensava que no les tornaria a veure mai més! Sort que m'ho ha vingut a dir! I, es pot saber per què volia les meves pintures la seva filla?

- Doncs, nosaltres no ens podem permetre comprar pintures d'aquestes i a la meua filla li encanta dibuixar. Per això ahir va decidir aconseguir-ne d'una manera molt equivocada.

- Ah... Podria dir a la seva filla que vull parlar ara amb ella?

- Sí, ara mateix li ho dic - va dir ràpidament.

I la dona va marxar de la mateixa manera que havia vingut, corrent com un llamp. Passats cinc minuts la Llura va arribar amb les pintures a la mà, encara que semblava que no hi havia el color vermell ja que devia ser tot a les seves galtes. La Llura ho va explicar tot a l'Ernest, que escoltava amb paciència sense interrompre per a res. Al final la Llura es va posar a plorar i l'Ernest es va adonar que en realitat era molt bona persona, però que pintar era la seva passió. Així doncs li va fer prometre que no ho tornaria a fer més. Quan la Llura estava a punt de sortir l'Ernest li va dir:

- Llura, t'encanta pintar oi?

- Sí - va dir trista.

- Doncs cada dia et vull veure aquí a les cinc quan surtis de l'escola. Així aprendràs a pintar i no tindràs la necessitat de robar-me les pintures! - La Llura va córrer cap a l'Ernest i li va fer una abraçada, per fi podia pintar!

A partir de llavors cada dia la Llura, quan sortia de classe, anava a casa l'Ernest a pintar. Quan tots dos ja estaven cansats de pintar, berenaven, però no qualsevol cosa: menjaven anissos perquè eren feliços.

Entrevista

Entrevista a la directora de l'associació "El Trampolí" de La Bisbal d'Empordà

■ Mariona Roca i Raimon Trujillo

- *Què és El Trampolí?*

El trampolí està constituït com a associació i va néixer fa 10 anys. És una entitat que treballa no per, sinó amb persones amb discapacitat física del Baix Empordà. I dic amb i no per perquè totes les activitats que fem estan adreçades a ells, però ells participen molt activament. Un dels objectius de la nostra entitat és visualitzar un col·lectiu que durant molts anys i encara ara, pateix la exclusió i la invisibilitat social. Pensem que és important que estiguin a la societat, siguin coneguts per la gent i que s'integrin. No podem fer treballs d'integració forçada, sinó que ha d'ésser gradual. Es realitzen diferents activitats des dels programes de ràdio i televisió, activitats teatrals, també en el sector laboral amb una botiga de verdura i fins a una botiga de 2a mà.

- *Aquestes iniciatives les proposeu vosaltres o teniu algú altre que us fa aquestes aportacions?*

Nosaltres ho realitzem sempre sota la demanda dels nois i les noies de l'associació. Per exemple fem ràdio perquè hi ha en Jordi Auger que tenia l'il·lusió de fer ràdio. Quan ens ho va comentar, nosaltres vam agafar i vam dir, si és la teua il·lusió, farem ràdio! Fa dos anys que fem un programa a Ràdio Begur i Ràdio Palafrugell. Quan vam veure que la ràdio funcionava bé vam fer el programa de televisió. El teatre? Com que tots ells tenen grans capacitats interpretatives i no tenen vergonya a l'hora de sortir al públic no els fa res. Tenen unes capacitats innates que molts de nosaltres les hauríem d'aprendre.

- *Per què vàreu començar a fer aquesta associació?*

Hi ha un gran buit dins el món dels discapacitats psíquics, quan van a l'escola les seves necessitats queden força cobertes, però en fer-se adults la societat s'oblida de tots ells i pateixen l'exclusió, tancant-se a casa amb els pares i sense fer cap activitat. Hi ha diverses entitats que organitzen activitats d'oci, però nosaltres anem més enllà. Volem formar-los amb les necessitats del món laboral i ajudar-los a que es cohesionin, a que formin una família. Igual que les persones joves que formen els seus grups d'amics. El Trampolí organitza activitats de dilluns a divendres i algun cap de setmana.

- *No has parlat del procés que va viure els fundadors d'aquesta associació des que es va veure la necessitat d'una associació que els formés, fins que es fundés. Explica'ns-ho!*

Jo ho tenia a casa, veia com el meu germà que té 40 anys i en fa 10 en tenia 30, començava a quedar-se aïllat de tot. Ell si va a un centre especial de treball i plega a les 5, de 5 en endavant no té res, no té la possibilitat d'anar a bars amb amics ja que molts no poden anar sols pel carrer, no té la possibilitat de tenir una relació amb una noia, de fer una excursió, NO TÉ... I vaig dir: ocuparé un dia a la setmana del meu temps (jo era animadora de nens en esplais) a muntar un espai al garatge del meu pare perquè puguin trobar-se tots els amics i passar una estona junts mentre fan activitats. Poc a poc l'activitat es va anar incrementant, va passar d'un dia de la setmana a tres dies, de tres dies a cada dia, i de cada dia a dissabtes, i es va crear un teatre, després un centre educatiu on ells poguessin anar i fer activitats socioeducatives, vam muntar un pis perquè ells poguessin viure-hi els caps de setmana i entre setmana... I vas cobrint les necessitats que van tenint per a que puguin tenir una vida plena. I com que ningú ho fa, jo vaig decidir posar-m'hi.

Entrevista

- Quines activitats feu amb els nois i noies?

Al centre hi tenen un ventall d'activitats totalment gratuïtes. Els horaris són de 9 del matí a 7 de la tarda continuat. Ho dividim en dues parts: la part abans de dinar i la de després. La part d'abans de dinar es dedica més a una formació laboral, perquè se sentin que fan alguna cosa útil com a l'hort ecològic, un altre a la botiga de segona mà, un altre a la cuina, els anem repartint en diversos pobles de La Bisbal on hi tenim col·laboradors. Tots els dies a la tarda fem el que són els tallers educatius: com musicoteràpia, teatre, costura, informàtica, ioga, van al mercat... Dos dissabtes al mes es fa un taller de teatre i un diumenge al mes es fa discoteca en la qual ve gent de tota la comarca. La gent que ha visitat el centre ens ha fet comentaris de tot tipus, un d'ells que és la primera vegada que entren en un centre de discapacitats psíquics i no se n'adonen que ho són, perquè són un grup de joves fent coses com qualsevol altre.

- Vosaltres emeteu els programes editats, produïts i presentats pels usuaris d'El Trampolí en mitjans de comunicació. Noteu que aquests col·laboren amb facilitat amb nois i noies discapacitats com els que vosaltres teniu?

Depèn del lloc, però la gent de televisió Costa Brava ens va obrir les portes i ens va molt bé. Els ho vaig proposar i no van tenir cap mena de resistència, al contrari, els va semblar una idea genial. Entrevistem a persones de gran rellevància social o a persones que viuen en les nostres contrades però no són gaire conegudes. Hem entrevistat a Mariano Rajoy (Partido Popular), Josep Antoni Duran i Lleida (Unió Democràtica), El Tricicle, José Bono, un presumpte fill del Rei d'Espanya, que ens va portar les proves de paternitat, ADN i que viu a St. Climent de Peralta i properament entrevistarem a Artur Mas. Els nois intenten mostrar la vessant més humana d'aquesta gent, i els fan preguntes que un periodista no faria mai. És realment interessant.

- Els nois que van als programes són sempre els mateixos o van canviant?

En Jordi és el que va tenir la iniciativa i sempre hi és ja que és el que més hi participa. M'estimo més que sempre siguin els mateixos perquè d'aquesta manera veus l'evolució que van fent, i aprenen a qüestionar-se coses, aprenen a preguntar, a interessar-se per diversos temes, a la recerca d'informació...

- Quan els membres de l'associació participeu amb els nois, quin sentiment teniu?

Les persones amb discapacitat psíquica són persones molt agraïdes, són molt divertides i t'omplen molt. I després passa que quan vas amb persones "normals" t'avorreixes moltíssim. Amb ells hi ha molta espontaneïtat, pocs tabús, pocs prejudicis, aleshores és un món molt més interessant (el d'ells) i ric que el de la resta de persones. Això em porta a pensar que està mal enfocat el tema, que ells tenen molt més del que ens pensem a aportar a la societat. Es creen recursos d'atenció a aquestes persones, però els hem de tenir més a prop.

- Organitzeu moltes activitats de caire educatiu i gratuïtes, però com us financeu?

És la part més difícil. Nosaltres estem registrats com a centre ocupacional i complim amb tota la normativa, però la Generalitat no aporta diners perquè "no té recursos". Ens toca, per tant, finançar-nos com qualsevol altre associació de joves o de dones, amb el handicap que nosaltres ho tenim més difícil. Els nostres "socis" que són els nois i noies discapacitats no són ni autònoms ni independents i necessitem tal quantitat de caps i de mans que col·laborin que es fa molt difícil. És un tema pendent. Treballem moltíssim i és esgotador: venem magdalenes, fem teatre, busquem subvencions, estem sempre buscant la part dels diners i és la part més horrible. Aquests diners en cap moment són per enriquir els treballadors, al contrari, molt sovint hem de fer mans i mànigues per a poder pagar els sous. Treballem amb persones dependents que necessiten una persona al costat i això s'ha de pagar d'alguna manera tot i la col·laboració d'un grup de voluntaris que participen sense ànim de lucre amb El Trampolí. Sense monitoratge no es pot fer res amb ells. El problema d'aquest sector al que ens dediquem amb cos i ànima nosaltres, és el més deficitari de tot Catalunya i en concret al Baix Empordà, és la que més déficit té de serveis tot i tenir 1200 ciutadans afectats per aquesta mutació natal.

- No feu activitats tan sols a Catalunya sinó que també en sortiu. Explica'ns-ho.

La gent de Rheda-Wiedenbrück, en concret del grup de trompetistes "FTCR" va venir, a Palamós, en motiu de l'intercanvi oficial que tenen organitzat ambdues ciutats. Pels carrers de la vil·la marinera un dels directius del centre que anava amb ells va veure cartells amb persones amb discapacitats psíquiques. Van trobar-nos i ens van convidar a anar a Rheda-Wiedenbrück, al seu centre. Li va cridar molt l'atenció perquè tot i que tenen una gran infraestructura de serveis pels discapacitats a la ciutat alemanya, no feien cap programa de visualització ni d'integració a la ciutat. Tot queda molt dins el centre i en veure el programa que nosaltres fèiem, van decidir copiar-lo. Un any vénen aquí, i un altre any anem nosaltres allà. A Alemanya estem al seu centre i participem de les seves activitats i quan venen aquí els organitzem activitats conjuntes amb els nostres nois. Vénen uns 20 discapacitats psíquics alemanys amb els seus educadors.

- Quina és la situació econòmica de les famílies dels nois que participen amb el vostre centre?

L'objectiu del centre era donar servei a les famílies amb molt poc recursos, ja que si en una família econòmicament suficient hi ha molts problemes per sortir-se'n, en una amb pocs encara més. Per aquest motiu les activitats del centre són gratuïtes. Perquè ningú en quedi exclòs. Actualment, la qualitat del servei és tan gran que atreu a gent molt remunerada. Fins i tot ve gent de Barcelona perquè allà no hi ha cap lloc així. Una mare amb dos fills Down de Barcelona que els porta a El Trampolí em va comentar que abans els portava a Barcelona el dissabte a classes de música i els diumenges a Luz de Gas, però no hi ha cohesió. En canvi el nostre centre és l'únic lloc que ella ha visitat on els nens estan com en una família i eviten d'aquesta manera la solitud a la qual està sotmesa una persona amb discapacitat psíquica. Com a anècdota explicaré que una de les nostres usuàries té una mare, la qual és advocada de Miquel Roca (Creu de St. Jordi 2006, dirigent polític i portaveu de CiU diverses legislatures), i li han parlat tan bé del nostre centre i de les activitats que portarà a treballar com a voluntària durant un mes aquest estiu a la seva néta.

- Estem parlant de discapacitats psíquiques, però molta gent no coneix quines mutacions s'hi inclouen, ens ho podries explicar?

Un discapacitat psíquic et dirà que ell no és un malalt, i és que és veritat, no ho és. Ha nascut amb una mutació en el seu ADN que l'ha fet néixer d'aquesta

Entrevista

manera. Nosaltres vam tenir vivint amb nosaltres a en Pablo Pineda que és el primer síndrome de Down amb 2 carreres de tot Europa. Va guanyar el premi a San Sebastián a millor actor revelació. És un noi amb el que van fer un experiment (**Proyecto Roma**) Experiment que pretenia saber què passava amb un noi de 2-3 anys amb Síndrome de Down si procures un entorn totalment adequat a ell. Doncs gràcies a això té 2 carreres universitàries. És molt baixet, amb totes les característiques d'una persona amb Síndrome de Down. Hi ha una pel·lícula sobre ell que és la que va guanyar el premi de San Sebastián. Doncs aquest noi ara es dedica a fer d'actor, d'Speaker i va per tot el món. Vaig organitzar unes jornades amb els meus nois i vaig ésser tossuda per a aconseguir que vingués i poder-lo conèixer. Vaig parlar amb ell i va venir i es va quedar una setmana i mitja amb nosaltres. Va anar a la universitat de Girona a fer una conferència, i actualment cobra 2.000€ per hora. Ell va amb el seu maletí i la seva corbata i volta pel món ell sol. Exemple de persona autosuficient tot i patir aquesta mutació. Ell realment no és un malalt igual que totes les altres persones del seu mateix col·lectiu i és el que s'ha de fer entendre a la societat. Que són persones com nosaltres. Que no se les ha de catalogar com "una altra espècie". Els discapacitats psíquics tenen una sort, i és que tenen una salut de ferro. Com que no fumen i no beuen, la seva esperança de vida ha crescut dels 40 anys als 60-70, gairebé com nosaltres. Això certifica que si se'ls tracta com a nosaltres doncs els farem sentir com a uns més de la societat, no com fins ara.

- Quins són els graus de discapacitat dels usuaris del vostre centre?

Normalment se'ls divideix i se'ls separa molt, però això és un error molt gran dels centres institucionals. D'acord que en el moment de fer l'activitat amb el noi pot ser més fàcil però jo crec que és al contrari, que el que necessiten és compartir els espais comuns i fer una família. Una de les coses que fem nosaltres és insistir que es faci una activitat encara que la persona no estigui gaire preparada. Molts cops no es fa i és un fracàs per part dels educadors. Jo, com a fundadora de l'equip, em marco molts reptes amb els nois per a millorar el seu estil de vida. Vaig trobar-me amb nois procedents d'altres centres que em deien: ui no, amb aquest noi jo no hi vull anar! I jo em sorprenia, i poc a poc vaig anar descobrint com fan la feina els altres centres i com formen als nens.

- A quanta gent dona feina El Trampolí?

Actualment tenim 13 persones a sou i una llista molt àmplia de voluntaris puntuals que sempre ens diuen que quan necessitem qualsevol cosa, els ho diem que vindran. Necessitem uns 15.000€ mensuals per pagar sous, llum, aigua, gas, materials, impostos... Ho financem tot amb les verdures fresques de l'hort ecològic. Una caixa, 15€ i que portem a domicili, també tenim una botiga on venem productes de 2ª mà, tots els diners que recollim són íntegrament per a l'associació i per finançar les activitats. Tenim molts voluntaris joves, perquè

la gent ho troba atractiu, no només s'ho passen bé els usuaris, sinó que els treballadors i els que hi col·laboren també. La Mercedes Milà, periodista, va participar en un programa de televisió i en comptes de quedar-se els diners ens va fer una donació. Els caps de setmana per estalviar en sous vaig jo a obrir el centre o a fer una activitat així ens estalviem el sou d'aquell cap de setmana i tot i que jo tampoc ho cobraré, només de veure un somriure dels nois, ja em compensa. Actualment estem fent programes per obrir-nos molt, per donar-nos a conèixer, per fer que la societat col·labori amb nosaltres. Fa poc vam fer un concert el qual va presentar la M. Milà sense cobrar-nos res; li hem d'agrair la feina que fa perquè col·labora moltíssim amb nosaltres sense ànim de lucre. El Trampolí és com un centre neuràlgic de gent molt important que va passant, no només un centre d'ajuda al discapacitat. El meu germà, per exemple, és una persona que els baixa l'ego molt ràpid, com per exemple en Duran, al qual li va dir "deja el teléfono hombre! Que vamos a grabar!", "tu te crees que puedes entrar a la televisión con el teléfono?" i en Duran i Lleida va quedar encantat amb ell. Els discapacitats psíquics et conquisten, perquè t'investiguen. La Mercedes Milà tot i viure a Madrid va venir un dia perquè una de les noies que tenim té una germana de la qual és padrina.

- Com vàreu decidir el nom de l'associació? ("El Trampolí")?

Doncs va decidir-ho un alemany que es deia Rijkaard Brown, ja que jo no tenia gaire temps per pensar-hi i que tingués a veure amb això, que nosaltres treballàrem perquè la societat discapacitada pogués fer el salt d'alguna manera, pogués incorporar-se a la resta de la societat per treballar conjuntament i per a no quedar-ne exclosos.

- Els nois i noies d'El Trampolí com arriben al centre o al pis de La Bisbal si són d'arreu del Baix Empordà, fins i tot de Figueres?

Bé doncs els ensenyem als nois a ser molt independents i autònoms, a que no necessitin ningú per arribar on som. Per exemple al que ve de Figueres vaig estar 2 anys ensenyant-li el camí entre Figueres-Flaçà en tren i Flaçà-La Bisbal en sarfa. Procurem que entre ells s'ajudin. Fins i tot tenim un noi discapacitat i cec de St. Feliu que un altre dels nois el porta en bus fins a La Bisbal, però mai sol, sinó que s'organitzen tots. Al començament em vaig trencar molt el cap, vam estudiar horaris de busos, jo he portat molt sovint nois i noies a Palamós, a St. Feliu, a Palafrugell, fins que ells han agafat la rutina d'acompanyar-se entre sí. Ha estat una feina dura però recompensada.

- De què tracten les obres de teatre?

Doncs poden ser d'humor, drama,... però normalment ens concentrem en crítica social, ja que nosaltres som un sector poc vist, i això és culpa de la societat, per tant, és al que ens concentrem per sobre de qualsevol altre cosa. Una de les obres es diu "Vulnerables" en la que escenifiquem els nois amb cadenes,... que és molt dura, però com que ells hi han nascut hi estan acostumats i no els sap greu. A Sta. Coloma de Gramenet es fa un teatre de tot el món de crítica social, i a nosaltres ens truquen gairebé cada any. Un any el vam obrir nosaltres.

- Quines edats comprèn l'ús del vostre centre?

Actualment tenim usuaris d'entre 16 i 60 anys i en tenim entre 40 i 50. Semblem un lobby perquè tractem tots els temes però no ho som, només ens limitem a facilitar tots els serveis que necessiten els nostres usuaris.

- Com us poden ajudar els lectors?

Doncs poden col·laborar amb nosaltres de la manera que vulguin, fent donatius, venint de voluntaris, ajudant-nos a promocionar les caixes a domicili de l'hort ecològic, fent un dia de taller, amb ajudes puntuals... Qualsevol cosa serà benvinguda.

- Moltes gràcies pel seu temps. Esperem de tot cor que els vagi molt bé!

Moltíssimes gràcies a vosaltres pel vostre interès.

Moments poètics

El gall

■ Alba Alcalà

Ha cantat un gall.
A quina hora? A qui ha despertat?
De colors vius, el seu plomatge.
Un bec que va picotejant.
Les gallines van dient:
Guaita'l, és el rei del galliner!

El conill

■ Vanessa Juárez

He vist un conill.
On anava tan content?
Semblava el sol, tan lluent.
Com el cotó del seu pèl blanc.
El bigotet marró fa pessigolles
al seu nasset rosat i rodonet.

El falcó

■ Eva Martos

He vist un falcó.
Què portava a les urpes?
M'ha semblat que un conill.
De tan ràpid que anava,
gairebé no l'he vist.

El gat

■ Navpreet Kaur

Ha passat un gat.
D'on ve? Cap on va?
Pèl fi i ben blanc.
És molt independent,
Va on el porta el vent.

El gos

■ Maria Baeta

El gos és com un ós.
És amable i afectuós.
Per què borda? Per què s'espanta?
És una bona companyia,
Perquè és un bon amic.

El rei

■ Mònica Sánchez

Ha passat el senyor de la prada
D'on ve? Cap a on va?
Caçava per la sabana
Amb la seva melena brillant
De dia descansava
I de nit caçava!

Cor amb flames

■ Genís Portes

No sé d'on has florit
però molt bella n'has sortit.
Un dia pel carrer et vaig veure passar
i amb tu no he parat de pensar.
Una bella rosa en el meu jardí ha sortit
l'espina més grossa s'ha clavat en el meu pit.
I durant molts dies he quedat ferit.
Però ja veig que de tu m'he d'oblidar,
perquè jo, per tu, sóc part d'un altre oceà.
Ja no sé com dir-te que em tens el cor robat,
ja sé que no m'estimes,
i per això el meu camí es fa tan llarg.
En un infern ple d'amor he anat a parar,
però malgrat que el foc em cremi m'hauré de
conformar
i amb la meva vida continuar.

El dofí

■ Zaida Lázaro

He vist el dofí,
D'on venia? Cap a on nedava?
S'escapolia dins l'aigua blava.
De caràcter dolç i carinyós
He acariciat la seva pell fina i grisa
I la balena, envejosa el mira.

El cavall

■ Clàudia Borrell

Conec un cavall;
D'on ve? Cap on va?
M'ha semblat una bellesa
El seu meravellós cavalcar
Fa brillar el seu pelatge
La lluna admira la seva noblesa
I el seu elegant lideratge.

El lleó

■ Tania Vilchez

He vist un lleó
On anava tan veloç?
Com un raig de sol brilla,
Com corre pel camp verdós.
Una presa caçava,
i amb les dents se la menjava.

Un gat i un ratolí

■ Edí Roque

Què és? Un gat amb un ratolí?
El gat mira el ratolí sota el nas
S'acosta poc a poc i ja l'ha atrapat.

Llocs per descobrir

Els Alps, un mar de muntanyes

■ Robert Alcañiz

Els primers dies de Setmana Santa passaven lents i monòtons, cada dia el mateix: anar a comprar al matí, dinar, mirar una peli a la tarda, sopar i anar a dormir tard. Però finalment va arribar el dia més esperat de tots, el dijous, després d'un matí com tots, per fi va arribar la tarda, vam carregar les maletes i a partir d'aquell moment ens esperaven cinc dies meravellosos pels Alps francesos.

Quan per fi vam arribar a Grenoble, avorrits com una ostra, després d'haver fet gairebé sis-cents quilòmetres sense haver parat a cap lloc a part d'on vam dormir, no era d'estranyar.

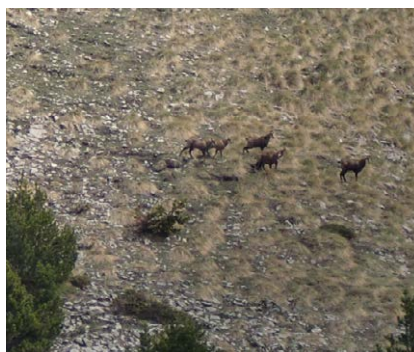
Durant els següents dies vam estar esquiant (en una pista que tenia de tot: snowpark, un desnivell total d'uns 2000 metres, pistes que passaven per una glacera impressionant, i com ja era d'esperar, unes vistes espectaculars.); fent excursions per muntanyes de 3000-4000 metres, on veies més fauna que persones i només amb la companyia de les marmotes tafaneres que de tant en tant treien el cap, tot tipus de rapinyaires famolencs i isards esbojarrats que baixaven i pujaven les muntanyes com si res; també vam poder assaborir la màgia de la cherche des œufs de Pâques (buscar ous de pasqua que ha amagat el conillet per tot el poble); passant per colls nevats, no podent passar per d'altres de tallats, i resseguint els preciosos pobles de muntanya un per un.

La veritat és que és un lloc meravellós, gairebé de pel·lícula, si no fos que hi ha anys que no neva prou a l'hivern i a les cotes més baixes no hi ha neu. I això porta problemes ja que a l'es-

tiu, com que no plou gaire els rius i els embassaments s'alimenten del desgel i de les glaceres i si no neva, els rius i llacs s'assequen i causa la sequera. Així que espero que aquest any plogui molt, ja que no vull repetir la sequera de fa uns quants anys, va ser horrorós!

Les muntanyes són altíssimes i no es poden comparar amb els Pirineus. Primerament, als Pirineus, les muntanyes amb prou feines arriben als 3000 metres i les pistes d'esquí no toquen els 2600 metres, en canvi, als Alps, la immensa majoria de muntanyes arriben als 3000, i les pistes d'esquí també solen arribar-hi, encara que hi ha excepcions, i a més a més, les pistes d'esquí, tenen desnivells d'entre 1500-2000 metres, en definitiva, per nosaltres una bogeria.

A més a més, durant els hiverns que neva, els pobles estan preciosos, encara que has de tenir un bon 4x4 per afrontar la neu que et trobes per tota la carretera. Una de les altres coses que s'han de tenir en compte és de no quedar-te a dormir en un lloc alt o no deixar el cotxe molta estona mentre està nevant, t'asseguro que el dia següent no el treus d'allà, a no ser que sigui un cotxe molt potent.

En definitiva, un lloc preciós per a tots, té una mica de tot per cada persona: paisatges impressionants, vistes espectaculars, fauna per als naturalistes i biòlegs, plantes estranyes...Crec que alguna d'aquestes coses us agradarà, almenys ho espero, i amb tot, ja teniu el viatge d'estiu planificat!

I si en fem una pel·lícula?

Aigua de roses contra la pesta

■ Elvis Mallorquí

L'any 1357 el bisbe de Girona va enviar una breu carta al prior de Sant Pere Cercada. Tan sols li demanava, li pregava, que li enviés "aigarós". Res més. En si mateix, el fet no té res d'extraordinari, res d'èpic ni de res rellevant per a la història... si no fos... si no fos que el bisbe era Berenguer de Cruïlles, que dos anys després va esdevenir el primer president de la Diputació del General, la institució que ara coneixem com a Generalitat de Catalunya. Així, aquell fet sense importància pren una dimensió diferent. Per això, l'analizarem per parts, com ho fan els lingüistes que volen estudiar la morfologia i la sintaxi d'una frase. Primer parlarem del subjecte, el bisbe gironí Berenguer de Cruïlles; després, de l'acció que indica el verb "pregar"; a continuació, tractarem el producte en qüestió, l'aigua-de-roses, i, tot seguit, el destinatari de la demanda, el prior de Sant Pere Cercada; pel final deixem la circumstància que va motivar la transacció.

El bisbe Berenguer de Cruïlles... (Subjecte).

Una de les principals famílies nobiliàries de les comarques gironines de l'edat mitjana eren els Cruïlles, originaris de la població empordanesa que duu aquest nom. Després del matrimoni entre de Gilabert de Cruïlles i Guillem de Peratallada, a mitjan segle XIII, la família va establir la seva residència al palau que encara avui presideix la bella vila de Peratallada. Berenguer de Cruïlles, nét de Gilabert i Guillem, degué néixer als volts del 1310 i va fer carrera eclesiàstica a la catedral de Girona: el 1321 ja n'era clergue, el 1330 canonge, el 1336 xantre, el 1342 abat de Sant Feliu de Girona i, finalment, el 1348 va ser nomenat bisbe. Dues calamitats, la guerra i la pesta, marcaren els anys del seu govern al capdavant de la diòcesi de Girona i a primera línia de la política del Principat de Catalunya. D'una banda, el rei Pere III el Cerimoniós hagué de lluitar contra els genovesos, contra els sards revoltats i contra Castella, però no tenia prou diners per pagar les guerres. Els hagué de demanar als representants dels nobles, dels eclesiàstics i dels burgesos reunits a les Corts. Aquests, reunits a Cervera el 1359, decidiren concedir una important ajuda econòmica al rei, però amb la condició que una comissió delegada de les Corts, la Diputació del General, s'encarregaria de recaptar els diners sobre tota la població del Principat. Berenguer de Cruïlles tingué molt a veure amb la mesura, tant que ell és citat com a primer diputat dels dotze que formaven la Diputació del General i, per això, se'l considera el primer "president" de la Generalitat de Catalunya. D'altra banda, des de l'inici del seu episcopat, Berenguer de Cruïlles hagué de conviure amb els efectes de la Pesta Negra que va provocar, a partir del 1348, la mort d'entre un terç i la meitat de la població del país. Per això, el bisbe gironí degué tenir com a principals prioritats del seu govern el redreçament de l'economia i de la població per garantir les rendes que sustentaven la riquesa dels senyors i de les esglésies.

Pati dels Tarongers del Palau de la Generalitat de Catalunya. Menció a Berenguer de Cruïlles, primer president

... prega, demana... (Verb).

Que un bisbe demani un producte a un seu subordinat no té res d'especial. Ja ho hem advertit. Però cal que ens fixem amb el verb que utilitza: "pregar". A banda dels seus significats religiosos —resar, dir les pregàries, demanar algun favor a Déu o als sants—, els diccionaris actuals coincideixen en el fet que "pregar" equival a "demanar respectuosament" una cosa a algú. "Pregar" i "demanar" són sinònims, però amb un matis: "pregar" implica la possibilitat que allò que demanem no ens sigui concedit i expressa una certa humilitat perquè la cosa demanada no la podem exigir. Potser d'aquesta circumstància neix l'expressió "fer-se pregar", negar-se a concedir una cosa fins després d'haver oposat resistència a les pregàries. En el cas que ara ens ocupa, però, no creiem que el prior de Sant Pere Cercada estés en disposició de "fer-se pregar" gaire: el bisbe de Girona, Berenguer de Cruïlles, era el seu superior jeràrquic i tenia tota l'autoritat per demanar qualsevol cosa als seus subordinats. Així doncs, podem entendre el verb "pregar" com una forma educada i respectuosa de demanar una cosa, especialment quan es feia per escrit i quan existia una certa urgència en l'encàrrec. La brevetat de la carta i el fet que no s'esmenten ni el preu ni la forma de pagament denoten que el bisbe necessitava el producte demanat amb certa rapidesa.

... "aigarós"... (Complement directe).

Aigarós, aigua-de-roses, paraula catalana derivada del llatí aqua rosae, aigua de roses. Amb aquests noms es designa el producte de la destil·lació dels pètals de rosa que es venia en les apotecaries —o farmàcies— medievals de Catalunya, Mallorca i d'altres racons de la Mediterrània. Per obtenir-ne, calien uns alambics de plom: el 1349 Guillem Ros, apotecari de Mallorca, tenia a casa seva "duos alembibis plumbi bonus ad faciendum aquam rosarum", dos alambins de plom bo per fer aigua de roses. A Venècia, però, ja existien alambins de vidre amb els quals es devia obtenir una aigua de roses més fina, de qualitat superior. Gràcies al Llibre dels secrets d'agricultura, escrit per Miquel Agustí el 1617, sabem que "la aygua rosada se destil·la, o de rosas frescas, o de rosas secas, que són encarnadas o blancas". Per a destil·lar les roses, hi havia diferents possibilitats: "per defluxió,... per insolació,... y més sovint, y millor, ab bany de Maria". Les roses podien ser vermelles o blanques, cosa que influïa en el producte resultant: "la aygua destil·lada de rosas vermellas és més cordial, y més corroboratiua, axí com aquella que és feta de rosas blancas, és més refrigerativa."

Vista aèria del conjunt de Sant Pere Cercada. Fotografia: Robert Prat.

I si en fem una pel·lícula?

... al prior de Sant Pere Cercada (Complement indirecte).

És molt probable que tant l'aigua de roses com altres productes farmacèutics s'elaboressin en els monestirs medievals. De fet, a cada monestir hi havia una infermeria i un monjo que ocupava el càrrec d'infermer. A Santa Maria Novella, de Florència, es té constància que hi havia plantacions d'espígol, de roses, de lliris i de salvia i que s'hi produïen perfums per mitjà de la destil·lació. De Sant Pere Cercada al segle XIV, però, no en sabem massa coses: el monestir seguia la regla de Sant Agustí des del 1136; els Vilademany, per tal de ser-hi enterrats, van fer nombroses donacions als monjos; i el 1245 el temple va ser reedificat. La comunitat estava dirigida per un prior —des del 1337 ho era Pere de Fuirac— i, probablement, s'havia especialitzat en la formació de molts clergues que acabaven servint en parròquies rurals properes. Amb la notícia del 1357, però, potser ens haurem d'imaginar el monestir com un petit nucli envoltat de jardins de flors amb les quals s'elaboraven els perfums i s'hi destil·lava l'aigua de roses que demanava el bisbe de Girona.

Però, per a què volia l'aigua-ros, el bisbe gironí? (Complement circumstancial)

La lletra que va enviar el bisbe Berenguer de Cruïlles al prior de Sant Pere Cercada demanant-li l'aigua-ros, el 1357, no n'explica la finalitat. No sabem, per tant, per a què volia el bisbe aquest producte. A través d'altres notícies de l'edat mitjana, sabem que l'aigua-ros servia de medicament, de condiment alimentari i de perfum. En l'apotecaria de Guillem Ros, de Mallorca, n'hi havia un armari ple l'any 1349, senyal que era utilitzada com a medicament. Batuda amb mel i bullida, esdevenia un xarop de roses anomenat "melrosat", que es prenia com a correctiu i astringent en preparacions medicinals casolanes. Igualment, els primers tractats catalans de cuina, com el Libre de Sent Soví del segle XIV o el Libre de totes maneres de confits del segle XV, recullen l'aigua de roses com a ingredient dels menjars més delicats, com els confits. Encara avui, l'aigua-ros s'utilitza a l'Orient per a elaborar postres, com el jalebi de l'Índia.

L'aigua de roses també era a l'edat mitjana un perfum emprat per a ús corporal i per als vestits. Des de la ciutat de València, l'any 1388 el frare gironí Francesc Eiximenis caricaturitzava un eclesiàstic molt refinat i golafre fent-lo dir: "... tot mon vestit tinch perfumat de mosquet e de civeta e d'aygua ros, de la qual en l'estiu me lau les mans e ma cara". La mescla de perfums era corrent a l'edat mitjana: el "mosquet" era, ni més ni menys, que l'almesc, procedent d'unes glàndules que es troben entre els genitals i el melic dels cérvols mesquers —*Moschus moschiferus*—, uns animals que pràcticament només viuen a l'Himàlaia i que utilitzen aquesta substància olorosa per marcar el seu territori. Es deia que els antics reis portaven l'aroma d'almesc, que era un gran afrodisíac, i avui se n'arriba a pagar 45.000\$ per 1 kg. De manera semblant, la "civeta" era un animal africà —*Viverra civeta*—, semblant a un gat gros, de color gris amb ratlles i pics negres, que té unes glàndules que segreguen una substància cerosa que també és coneguda com algàlia. En algunes celebracions religioses, s'utilitzava l'aigua de roses i d'altres destil·lats per donar olor a les flors artificials. Pel Corpus de la ciutat de Girona del 1484, els jurats —o governants— distribuïen "l'aiga ros per los ramells"; el 1491 també s'emprava aigua-ros "almescada" i també "aiganaf", aigua de tarongina. No és gens estrany: encara avui, en els països musulmans s'utilitzen aigües perfumades per aspergir-los sobre els hostes en senyal de benvinguda.

Tornem al bisbe Berenguer de Cruïlles. Per a què volia l'aigua de roses el

1357? Per a perfumar-se? Per a la seva cuina? O com a medicament? L'any 1348 un professor de medicina a l'Estudi General de Lleida —la primera universitat catalana—, Jaume d'Agramunt, va publicar un llibre titulat "Regiment de preservació de pestilència", és a dir, un manual per prevenir els pobles de les pestes i epidèmies. Segons ell, la pesta era un "mudament contra natura de l'air en ses qualitats ho en sa substància", és a dir, un canvi dels aires que feien emmalaltir i morir més persones d'allò habitual. Per als llocs calorosos, recomanava portar vestits lleugers de seda o lli, beure vi de poca graduació i "regar lo sòl de la cambra ab aygua ros e vinagre". Malauradament, ell va morir en la Pesta del 1348 —potser perquè es va acostar massa als malalts—; però la seva obra va arribar a molta gent. Segurament també al bisbe gironí. Per això, quan degué començar a rebre missatgers que s'havia iniciat, el mateix any 1357, una segona onada de pesta a Polònia, va procurar obtenir una bona quantitat d'aigua-ros per a fer-hi front. Aquesta vegada, però, la Pesta avançà molt lentament i no arribà a Catalunya fins el 1362, any en què l'esmentat bisbe gironí, qui sap si per la pesta i malgrat l'aigua-ros que tenia, va morir a la ciutat de Barcelona.

La mort generalitzada havia esfondrat tots els fonaments de la societat medieval, però potser el perfum d'aigua de roses va donar un toc dolç a aquesta enorme calamitat.

Aquesta vegada, la dissecció dels elements de la pel·lícula —l'aigua de roses, el bisbe Berenguer de Cruïlles, els jardins florals de Sant Pere Cercada, la mort provocada per la pesta— m'han pres massa temps i no he pogut elaborar un guió que sigui atraient o suggerent. En canvi, sí que he començat a imaginar com podria ser la banda sonora de la pel·lícula (www.spotify.com). En anglès, he trobat un parell de cançons sobre l'aigua de roses i els desenganys amorosos, que potser podríem aprofitar per descriure la desolació provocada per les mortaldats de la pesta (LAD, "Rose Water"; Stavo Craft, "Rose Water"). D'instrumentals, n'hi ha una que és perfecta per ambientar un bany nocturn d'aigua de roses (Jean-Pierre Garattoni, "Rose Water Moon"), una altra que serviria de dansa medieval (The Rain Troubadours, "Rose Water"), una tercera per un passeig enmig de les flors de Sant Pere Cercada (The Evening, "Rose Water Dew") i una última pel transport de l'aigua de roses cap a Girona (Büdi Siebert, "Rose Water").

En canvi, també n'he escoltat unes quantes més que no encaixen amb la meua idea de pel·lícula: les de Lila Downs ("Agua de rosas"), Gala Evora ("Agua de rosas"), Florent Marchet ("L'eau de rose") i Hèctor Vila ("Aigua de roses"). La d'aquest darrer cantautor català està inspirada en la lletra d'un text del poeta grec Nikos Gatsos que va ser musicat pel gran Mikis Theodorakis ("Se Potisa Rodostamo"). La cançó va ser cantada per l'actriu grega Melina Mercouri en la pel·lícula *Phaedra*, de l'any 1962. Tracta de l'amor i de la mort. Com la pel·lícula que he imaginat. Entre moltes versions de cantants i músics grecs, m'agradaria escoltar la versió en català de la Maria del Mar Bonet ("Aigua de roses", del disc *El·las*, del 1993). Algú la coneix? Algú la té?

Només en tinc la lletra.

*Si a l'altre món te'n vols anar,
no has de vestir-te de núvol blanc
ni com una estrella del matí.
Veuràs com saben qui ha trucat,
només d'obrir la porta.*

*Aigua de roses t'he ofert
i tu verí em donares.
Fill d'un falcó vingut del fred,
dus el desert quan voles.*

Un pastís amb forma d'espiral típic de l'Índia, conegut com a *jalebi*.

I si en fem una pel·lícula?

*Pren arrels de romaní
i un tros de vímet tendre i blanc.
Banya't amb les herbes que t'he dit,
beu la rosada per Sant Joan,
al pleniluni de mitjanit.*

Bibliografia:

AGUSTÍ, Miquel, *Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril*, Barcelona: Editorial Alta Fulla, 1988, p. 125 i p. 129-130.

CASTELLÓ, Eloi, "De l'amor i la pesta al segle XIV. De Jaume d'Agramunt al Speculum al foderi", *Urtx*. Revista cultural de l'Urgell, n. 10, 1997, p. 229-238.

FONT, Pere — LLINÀS, Joan — MALLORQUÍ, Elvis, *Santa Coloma de Farners. De la prehistòria al segle XV*, Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2010.

GRIERA, Antoni, *Gramàtica històrica del català antic*, Barcelona: Institució Patxot, 1931, p. 76.

MERANGES, Isidra, *La indumentària civil catalana: segles XIII-XV*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1991, p. 16.

PUIG, Jaume de — MARQUÈS, Josep M., "Els primers documents del primer president de la Generalitat de Catalunya, Berenguer de Cruïlles, bisbe de Girona (1359-1362)", *Arxiu de Textos Catalans Antics*, vol. 26, 2007, p. 283-295.

PUIG, Jaume de — MARQUÈS, Josep M., "Els darrers documents del primer president de la Generalitat de Catalunya, Berenguer de Cruïlles, bisbe de Girona (1359-1362)", *Arxiu de Textos Catalans Antics*, vol. 27, 2008, p. 7-13.

SAMPIETRO, Maria J., "L'aigua de roses i l'aiguarent a les apotecaries de Mallorca, de 1350 a 1550", *Gimbernat*, n. 34, 2000, p. 15-30.

Internet:

"La diada del Corpus" a Girona (http://www.pedresdegirona.com/separata_corpus.htm)

Diccionari Català-Valencià-Balear (<http://dcvb.iecat.cat>): "aigua-ros", "civeta", "almesc", "pregar"

Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (<http://diec.iecat.cat>): "pregar" Karmel (<http://carmel-cremesisabonsartesanals.blogspot.com/2010/06/recepta-aigua-de-roses.html>): recepta de l'aigua de roses.

Lletra de la cançó "Aigua de roses" de Maria del Mar Bonet (<http://www.cancioneros.com/nc/3559/0/aigua-de-roses-nikos-gatsos-mikis-theodorakis>)

Recepta del Jalebi, amb aigua de roses, per Petrina Verma Sarkar (<http://indianfood.about.com/od/specialoccasionrecipes/r/jalebi.htm>)

Reportatge de l'elaboració de l'almesc, segons AbdesSalaam Attar, el 2006 (http://www.profumo.it/cashmir/english/13_kashmiri_muskdeer_report_moschus.htm)

Viquipèdia en català (<http://ca.wikipedia.org>): "aigua de roses", "almesc", "civeta", "perfum"

Wikipedia en anglès (<http://en.wikipedia.org>): "musk", "musk deer", "Phaendra (film)"

Llibrofàgia

La mort a Venècia, de Thomas Mann

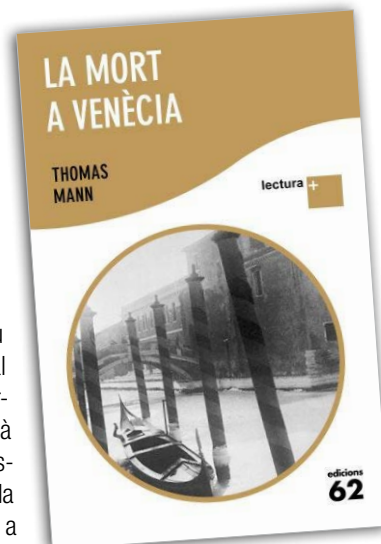
■ Arnau Figueras

Aquest darrer trimestre voldria presentar-vos *La mort a Venècia*, una obra de Thomas Mann, escrita l'any 1912, que jo he llegit en l'edició de l'editorial Proa, en traducció de Joan Fontcuberta. Thomas Mann va néixer a Lübeck el 1875; tot i que va néixer al nord d'Alemanya, després de la mort del seu pare, va traslladar-se a Munic, al sud, on estudià el batxillerat i cursà estudis universitaris. Començà treballant en una empresa d'assegurances però, amb l'arribada al poder de Hitler, emigrà primer a Suïssa i més tard als Estats Units, on fou professor de literatura a la Universitat de Princeton. Tornà a Europa el 1952 i, al cap de tres anys, morí a Zuric. De la seva obra, cal destacar-ne la que presentem i també *La muntanya màgica*, *Els Buddenbrook*. *La decadència d'una família* o *Doktor Faustus*. Rebé el Premi Nobel de Literatura el 1929.

La mort a Venècia és una novel·la de no gaire acció, que se centra més aviat a descriure els pensaments, les reflexions del protagonista, Gustav Aschenbach, escriptor alemany d'èxit. L'Aschenbach, ja de certa edat, viatja a Venècia, una ciutat fosca, bruta, pudent a causa de les aigües que la banyen, i que empitjora durant l'estada de l'Aschenbach perquè hi arriba una epidèmia que causa estralls, mata molts habitants i té molta virulència. Enmig d'això, descobreix un adolescent polonès, Tadzio, i s'enamora de la seva bellesa. Llavors, estructura la seva vida, és a dir, els horaris i moviments d'aquell viatge, d'aquelles vacances, entorn del jove, per poder-lo contemplar i admirar. Segueix la seva família pels racons de la ciutat on van, per l'hotel on s'estan, per la platja...

Les reflexions sobre l'art, sobre l'escriptura hi apareixen abundantment, i també referències filosòfiques. L'Aschenbach ha menat una vida entregada a l'art, a la creació artística i, de sobte, topa amb una imatge que el deixa pertorbat, que el fa estimbar-se, el fa caure pendís avall, cap a un estat del qual ja no podrà recuperar-se. És interessant de veure el recorregut psicològic del protagonista de l'ordre més absolut, d'una rutina estudiada i meditada, de la racionalitat al caos, a l'abís, al desordre complet dels sentits, a la bogeria.

Una novel·la curta però no gens senzilla de llegir: no me l'emportaria a la platja, requereix una certa atenció i paciència; si no, pot tornar-se molt pesada, feixuga i es corre el perill d'abandonar-la ràpidament.

Art i artistes novells

Judith i Holofernes de Caravaggio

■ Isa Fontbona

La història sagrada explica que el rei babiloni Nabucondosor II envià Holofernes a castigar els pobles que s'havien negat a aliar-se amb ell, per a lluitar en la guerra contra els medes. Davant aquest fet, Judith, una jove viuda, per tal de salvar el poble, embriagà Holofernes, el qual quedà adormit. D'aquesta manera Judith pogué portar a terme l'assassinat d'aquest, tallant-li el cap, i enduent-se'l dins un sac per a mostrar-lo al seu poble.

Aquest tema, en la qual la valentia de la dona apareix com a protagonista principal, ha desencadenat múltiples i variades representacions. Cosa que fa que ens centrarem en l'obra que fou realitzada per Caravaggio als darrers anys del segle XVI.

Aquesta és una de les primeres obres que fa latent la tràgica i violenta època en què Caravaggio vivia. Època on les execucions eren el pa de cada dia, i les decapitacions eren una pràctica del més habitual per a castigar als heretges i als condemnats, incloent també les esquarteracions, i les cremacions.

L'obra de Judith i Holofernes és crua i violenta, desprèn molta energia compositiva; en ella trobem un tema molt recurrent en Caravaggio, el del cap tallat, la degollació, acompanyada, sense cap mena de dubte, per la sang que regalima; sang que en aquest cas, és especial. Holofernes no està mort, sinó que Judith encara l'està matant, és per això que la sang és representada sortint del tall potent i enèrgicament, tot formant una mena de vel de sang coagulada. Desprèn una gran capacitat expressiva, sentim com si la sang ens hagués d'esquitxar. Caravaggio pinta el moment clau, el moment més dramàtic, més horrible, amb un colpador "realisme".

El fet de dotar a l'obra d'aquest teló de fons vermell, que ens recorda al teatre, utilitzat, en aquest cas, com a símbol de la sang vessada, pot arribar a entendre's com al precedent de l'obra La mort de la Verge, realitzada també per Caravaggio.

La Judith i Holofernes, fou pensada per Caravaggio en relació a l'execució de la Beatrice Cenci, la seva mare, Lucrezia Peroni i el seu germà, Giacomo Cenci, davant l'assassinat del seu pare; tortura que va tenir lloc l'11 de setembre del 1599. Aquests, foren torturats, fins a arribar a la mort, com a càstig de l'assassinat de Francesco Cenci. Aquesta família, davant els abusos i els maltractes del pare, acordà matar-lo. Com que l'intent d'enverinar-lo fou fallit, decidiren acabar amb aquell terrible malson colpejant-li el cap amb un martell, i tirant-lo finestra avall. Tot i que la intenció fou que semblés un accident, la justícia investigà el cas, i possiblement un còmplice, amic de la família, involucrat en el cas, confessà, fet que desencadenà la condemna de la mare Lucrezia, la filla Beatrice, d'uns disset o divuit anys, i dels dos fills. La condemna a mort fou portada a terme enmig de la població a Castell Sant' Angelo, on el germà petit, salvat de la condemna, aprecià l'"espectacle" que acabà amb la vida dels seus dos germans i de la seva mare. Giacomo, el germà gran, fou torturat amb ferros roents, estabornit i posteriorment esquarterat, un cop esquarterat, els botxins tornaren a muntar el cos, com si d'un trencaclosques es tractés, per tal de mostrar-lo a la gent; Lucrezia un cop desmaiada, fou decapitada; al seu torn, Beatrice, sense cap por, es situà a la superfície, oferint el seu cap, on pocs segons després, aquest fou separat del tronc per mitjà d'un potent i immediat cop de fulla afilada. Els caps de les dues dones foren presentats a la ciutat al costat de torxes fins a la nit.

Claudio Strinati defensa que hi ha certa semblança entre el retrat de la Judith que ens ofereix Caravaggio, amb el rostre de Beatrice Cenci; i alhora entre la fisonomia d'Holofernes, amb el retrat del pare de la Beatrice. Ricardo Bassani i Fiora Bellini defensen que Caravaggio va quedar tan colpit pels fets de la família Cenci, i sobretot per la valentia de la jove Beatrice; que també va pintar-la com a santa, la Santa Caterina. Transformant així, una

pintura de gènere, en una pintura d'història, reflectint les tensions de l'època. Beatrice era convertida en santa a punt d'ésser torturada; o més ben dit, la santa era humanitzada. La santa, igual que Beatrice, tot i saber que ha d'ésser torturada, mostra tranquil·litat, calma, fins i tot un rostre dolç, no sembla que estigui massa preocupada per la mort.

No trobem, doncs, més de tres personatges a l'obra. Holofernes, Judith, i una anciana criada, Abra, que l'acompanya. El rostre d'Holofernes no desprèn embriaguesa, tampoc somnolència, més aviat una serenitat colpidora, en la mesura que expressa amb tota naturalitat allò que està experimentant, un intens dolor, provocat per la fulla que

Judith i Holofernes, Caravaggio (1598-99) Galleria Nazionale d'Arte Antica, Rome

Art i artistes novells

Li està seccionant la gola. Judith, presentada com a una bella jove i delicada, tal i com hem apuntat anteriorment, amb un rostre que mostra similituds amb els retrats conservats sobre la Beatrice Cenci, és representada dreta, estirant els cabells d'Holofernes, per tal d'evitar que el cap d'Holofernes, un cop degollat caigui a terra, mentre que amb l'altra mà talla el coll d'aquest amb una espasa. Ella porta a terme l'assassinat, però el seu cos se n'aparta, cosa que els seus braços extremadament estesos mostren. Mata, però no vol matar, en dubte, cosa que també s'aprecia en el seu rostre. Judith es mostra amb valentia per dur a terme la degollació, però el seu rostre alhora reflecteix espant, temor, fàstic, menyspreu, dubte...

La llum il·lumina el crim, i l'assassina, Judith és il·luminada de tal forma que sembla un àngel, tota la intensitat recau en el pit i en els braços d'aquesta, els quals reflecteixen la llum en el seu rostre atemorit i repulsiu. Sembla una llum divina, com si fos Déu qui estigués portant a terme aquest acte, o si més no, ajudant a Judith per tal que el realitzés.

Caravaggio juga també amb aquesta sensació contradictòria que experimenta Judith per mitjà de la roba d'aquesta; els plecs i les arrugues d'aquesta semblen tibar-la cap enrere, evitant el terrible succés, però la sang ja és vessada.

Cal mirar a les mans i a l'expressió del rostre de l'anciana Abra, la qual mostra l'angoixa davant la degollació. Aquest personatge trenca amb els motlles de tota representació convencional portada a terme abans de Caravaggio, el seu "realisme", no solament per l'expressió, sinó pel fet de

Santa Caterina d'Alessandria (1598-99) Caravaggio, Museo Thyssen Bornemisza, Madrid

Beatrice Cenci, (c.1599) E. Sirani, Galleria Nazionale d'Arte Antica, Roma

plasmar a la tela una dona d'avançada edat, amb els trets fisonòmics característics, les arrugues... és excepcional.

Al seu torn, Holofernes, estirat al llit, amb aquesta postura turbulenta, amb aquest crit silenciós, apunta a un intens dolor. El seu cos sorgeix de la penombra, tan sols li reconeixem a partir de poc més que el pectoral. Entre la foscor i el seu braç dret, recolzat amb força damunt el llit, no podem veure més. El joc amb el clarobscur en el cos d'Holofernes és brutal, la tensió provocada pel dolor és expressada per mitjà d'ombres, intensificant, així, el dramatisme. El seu cap, mig desenganxat del tronc, presenta un rostre de patiment extrem, el crit, la mirada, les arrugues del front, i sense cap mena de dubte el tractament amb la llum, ens fa sentir repulsió, veiem el patiment i això ens fa apartar-ne la mirada. L'espasa continua, per davant, i per darrera del cap; al davant, la seva rectilitat va acompanyada per un vel de sang molt matèric, el qual cau damunt del llit i regalima seguint els plecs del llençol. Vermell intens que s'accentua amb el cortinatge del fons, el qual es fon en la penombra.

Caravaggio és capaç de direccionar la mirada de l'espectador, no tan sols per mitjà del focus de llum, el qual apunta a Judith i a la decapitació; sinó també per mitjà de la diagonal, la qual comentàvem prèviament, formada per l'espasa i pel braç de Judith, els quals ens apunten cap al rostre d'aquesta.

Art i artistes novells

A uns passos de fa dos segles Exposició Realisme(s). L'empremta de Courbet, MNAC, Barcelona

■ Joan Pubill

Una de les característiques que allunya l'art de les ciències i de qualsevol altra disciplina és la seva potencialitat expressiva, el gran ventall de formes en què es manifesta, la plasticitat en què l'autor pot treballar un tema, sigui amb els materials que sigui. L'art és, doncs, el més gran dels experiments, ja que combina la imaginació i la pràctica, amb la diferència que sempre s'obté un resultat.

A primer cop d'ull sorprèn l'impacte i el xoc que provocà una estètica que pot semblar al receptor actual tan quotidiana, sense elements mitològics o heroics. Tanmateix, el trencament que provocà el Realisme va ser precisament per reflectir el dia a dia, sortir a pintar i observar els carrers, els treballadors, els burgesos, la vida que quedava més enllà de les muralles que suposaven les parets d'un estudi: el pintor, a partir de la tendència realista, perseguí la vida, la realitat, mirant-la a través d'un forat a la paret.

L'estètica realista nasqué, d'una banda, gràcies als avenços tecnològics que aportà la Revolució Industrial, i per l'altra, entre l'ebullició ideològica que aparegué a mitjans del segle XIX, on el model de vida capitalista i liberalista va ser criticat pel marxisme o l'anarquisme, gènesi de les revoltes obreres de finals de segle. Tot plegat, al mateix temps que Auguste Comte teoritzava sobre el Positivisme i propugnava que s'havia de dotar l'art d'una aurèola de ciència, d'experimentació, la qual cosa només era possible subordinant els avenços científics amb el model d'observació empirista. Així doncs, tant l'aparició del daguerreotip, invent que desembocaria en la càmera fotogràfica, com la publicació d'El manifest comunista, assentaren una nova cosmovisió, una nova manera de veure, entendre i practicar l'art.

El punt de gestació del Realisme s'ha ubicat històricament a França, on existien diversos precedents, com l'Escola de Barbizon, conjunt de pintors reunits entorn als boscos d'aquesta localitat francesa, els paisatges dels quals estan considerats ponts entre la idealització de la natura de caire més romàntica, amb influències de Turner, i el que esdevindria un realisme més descarnat, més social, en el qual són les figures humanes els personatges centrals de l'obra. Jean-François Millet seria el paradigma i màxim exponent d'aquesta escola. Camille Corot seria l'altre pintor la producció artística del qual influí els posteriors realistes. A cavall entre el Romanticisme i l'interès per renovar la pintura, Corot esdevindria el nexa que enllaça la tradició impulsada per Géricault i Delacroix amb les propostes de Courbet, exponent per antonomàsia del Realisme pictòric.

Gustave Courbet és considerat pare i fundador no només del Realisme, sinó de la pintura moderna. Les seves aportacions i teoritzacions no només tingueren resposta i seguidors en vida, sinó que les seves empremtes, el seu rastre, arriba fins als pintors cubistes, tal i com Apollinaire afirmà. Aquesta influència atemporal no es veié restringida per límits geogràfics. La petjada de Courbet tingué una repercussió significativa i més que notable a la pintura catalana. Que tant a França com a Catalunya neixi i prolifere aquesta tendència no és estrany. Ambdues regions gaudeixen d'una llarga i rica tradició pictòrica i artística —Catalunya inicià el segle amb la Renaixença—, a més de ser àrees on la indústria, l'agricultura i els avenços tecnològics confluen, cosa que es traduí, en el camp artístic, amb les pintures de Courbet, Martí Alsina i Pere Borrell.

L'exposició que ofereix el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) té l'objectiu de posar de manifest l'estreta relació entre l'art realista produït a França, agafant a Courbet com a emblema, i el realisme català, encapçalat per Martí Alsina, qui es considera introductor del moviment a Espanya, i Pere Borrell, de genuïna producció.

La mostra es distribueix en cinc sales temàtiques encapçalades per un títol. La primera, Miralls, dóna èmfasi en els autoretrats dels artistes, destacant "El desesperat" (1844-45?) de Courbet, i el llenç "Fugint de la crítica I", realitzat l'any 1874 per Pere Borrell. En aquesta obra, pintada a l'oli, Borrell utilitzà la tècnica coneguda com a trompe l'oeil (enganya l'ull) per escenificar la fugida d'un nen obrer amb les faccions sorpreses que sembla saltar del quadre i llançar-se sobre l'espectador, subjectant-se amb les dues mans i recolzant-se amb el peu dret per agafar impuls. L'obra podria interpretar-se com la situació que vivien els pintors realistes, les obres dels quals eren constantment criticades, com va ser el cas de la producció de Courbet, ja que no s'ajustaven als esquemes acadèmics ni als gustos imperants del moment, a part de tocar temes que al parer burgès eren desagradables o vulgars.

La segona sala, Presències, va dedicada als retrats que els esmentats artistes realistes dedicaren o feren al seu grup d'amistats i coneguts. En Art vivent es posa de manifest l'aproximació de què parlàvem entre l'artista, l'exterior i la vida prosaica. "La migdiada" (1884) de Martí Alsina n'és una clara mostra: exemplifica que tot es pot transformar en art, que qualsevol tema és susceptible de ser-ho. En aquesta sala també s'exposen obres de Carolus-Duran, com ara "El ferit", pintat l'any 1860 i que marcà a Martí Alsina, o "El descans dels farratjadors", de Jean-François Millet, tela que data del 1848, la qual segueix en la línia del conjunt de pintures campestres, en la qual es combinen el paisatge, el treball i la fatiga.

Si l'experimentació i la ruptura dels realistes fastiguejà el gust burgès de les classes altes, a Transgressions s'exposa el perquè. El tractament dels nus es profanà, deslligant-los de la rígida clàssica i de la fantasia romàntica per mostrar el cos tal i com és. Els gravats de Martí Alsina titulats "sexe femení", que daten de 1870, i les fotografies eròtiques d'Antoni Esplugues contextualitzen els dos llenços centrals: "Nu femení", pintat entre 1865 i 1870, per Martí Alsina, i "Peresa i Luxúria", de 1866, per Courbet. En aquesta darrera, dues figures femenines jueuen estirades, formant una línia perpendicular, en un llit desfet. La insinuació que desprenen els dos rostres, les carícies i la postura corporal s'accentua amb el collaret trencat, senyal que indica que el coit s'ha dut a terme. La llum que il·lumina des de dalt emblaqueix la pell dels dos personatges, conferint-los una carnalitat sensual i desenfrenada. Malgrat el títol de l'obra —també coneguda com "El son"— Courbet no atenua ni dissimula l'experiència lèsbica que s'hi explicita.

En l'última sala es rastreja el Realisme fins a l'actualitat. En Realismes s'explora la influència que el moviment realista ha tingut en l'obra de Tàpies, tot i que els comentaris deixen molt a la imaginació de cadascú. Com a cloenda de la ruta, una explicació sobre "L'origen del Món", estableix un denominador comú entre totes les sales, reunint en ella el retrat, la sensualitat, l'erotisme més descarnat i el detall en la reproducció d'un sexe femení.

Malgrat que l'exposició disposa d'una coherència interna i d'una organització temàtica definida, les explicacions i els incisos són insuficients en alguns temes: tot i que hi ha un catàleg sobre la mostra, el fet que no hi hagi audio-guides és un impediment alhora d'aprofundir en alguns aspectes. A més, les obres exposades són en la seva major totalitat pintures, no havent-hi ni una referència a la producció realista en escultura. Una altra mancança és la il·luminació: el sistema d'enfocar individualment cada obra desfigura el color i engegava alguna part, cosa que provoca que no s'apreciï la tela completa.

Tanmateix, Realisme(s). L'empremta de Courbet compleix amb l'objectiu assignat: acostar a l'espectador els trets més significatius del Realisme contraposant, relacionant i establint similituds entre Courbet i els artistes catalans. D'aquesta forma, a través de les obres exposades, el receptor deambula entre els personatges retratats, queda impactat per les teles gegantines de nus, i fa una ganyota de sorpresa davant el retrat de "L'origen del món", actuant una mica com un burgès de l'època i donant la sensació que no s'està tan lluny dels temps de Martí Alsina i Courbet.

Art i artistes novells

■ Farners Morell

■ Selene Ramírez

Art i artistes novells

■ Manpreet Sing

■ Miruna Buterez

Art i artistes novells

■ Pol Valentí

■ Pau Vilar

Art i artistes novells

■ Arnau Restudis

1r d'ESO interpreta Van Gogh

■ Nerea Aguilera

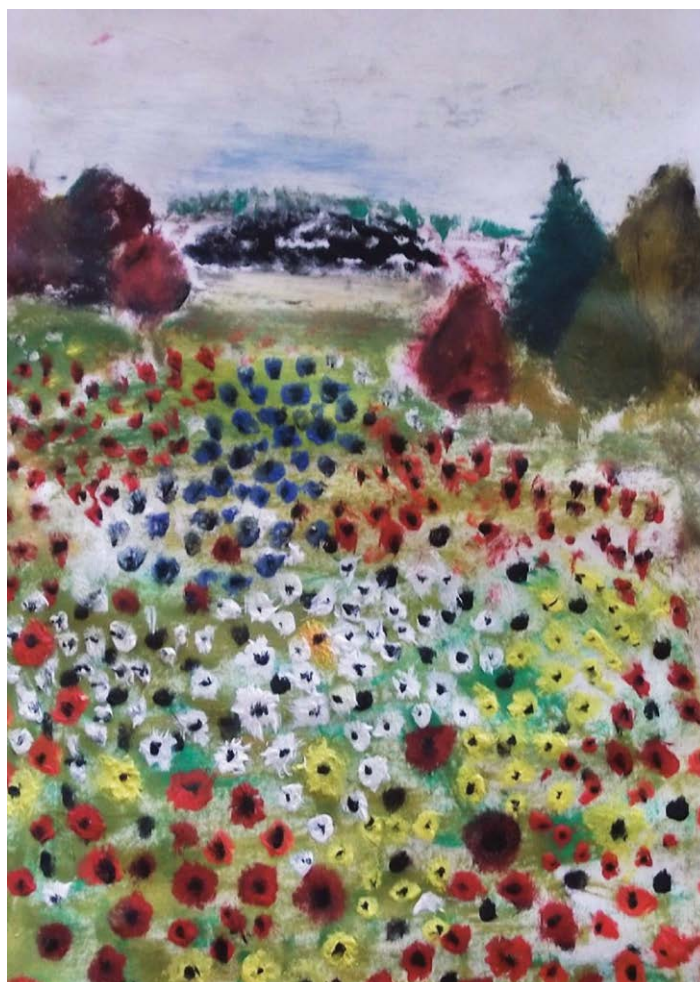

Art i artistes novells

■ Andreu Puigverd

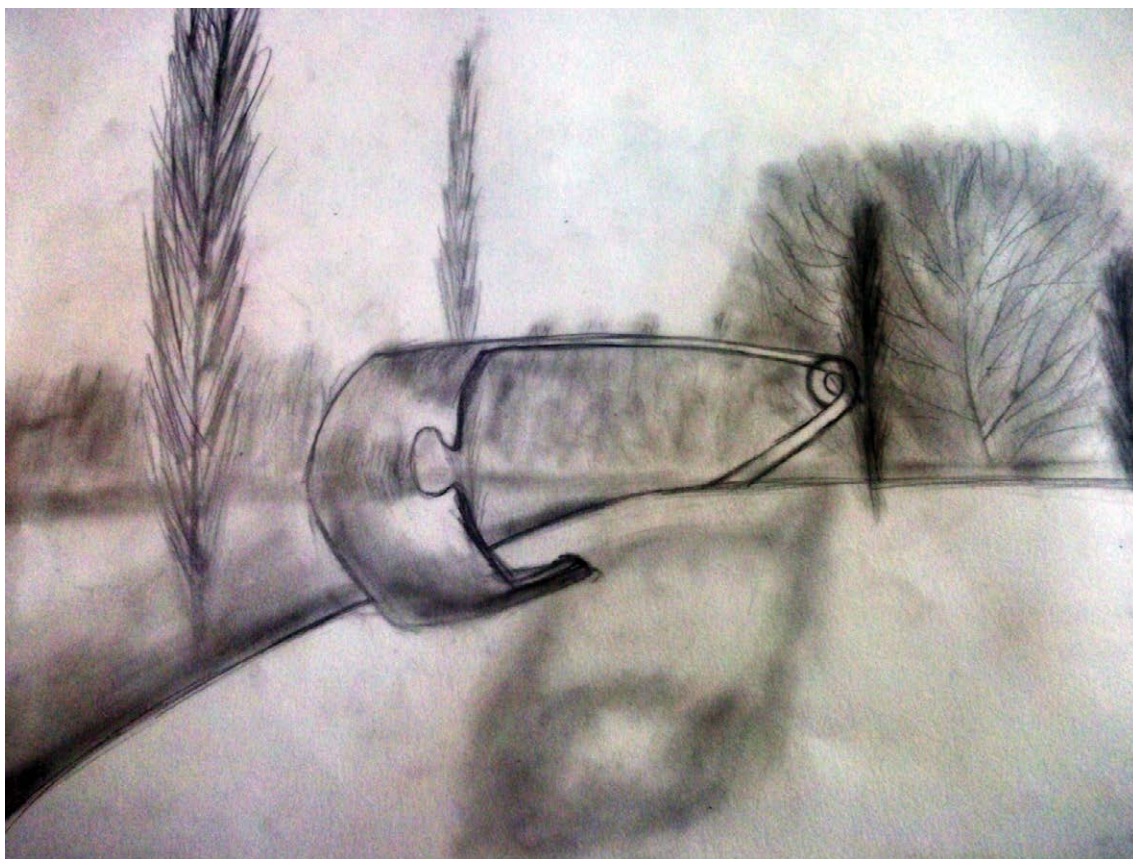
■ Yasmina Purice

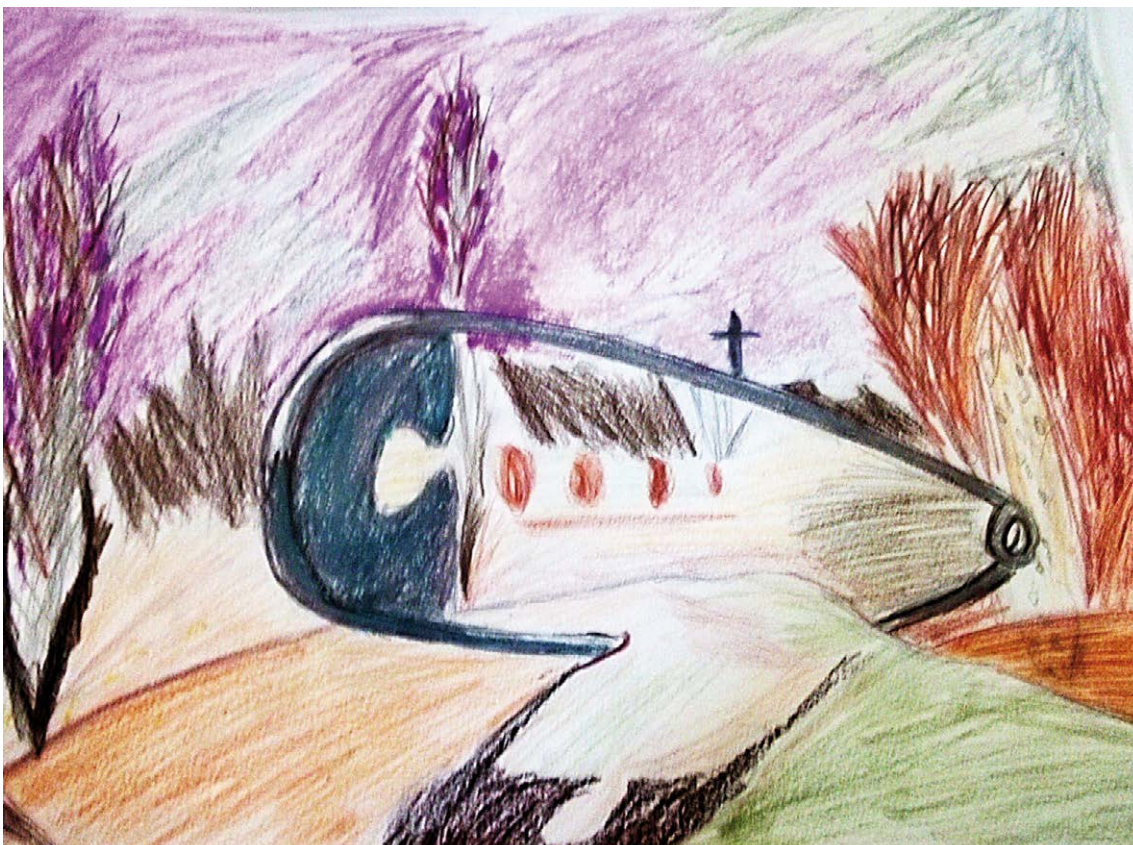
Art i artistes novells

Visita al Parc Art amb els alumnes de l'optativa de 4t

■ Àlex Rezoagli

■ Mohamed Jarari

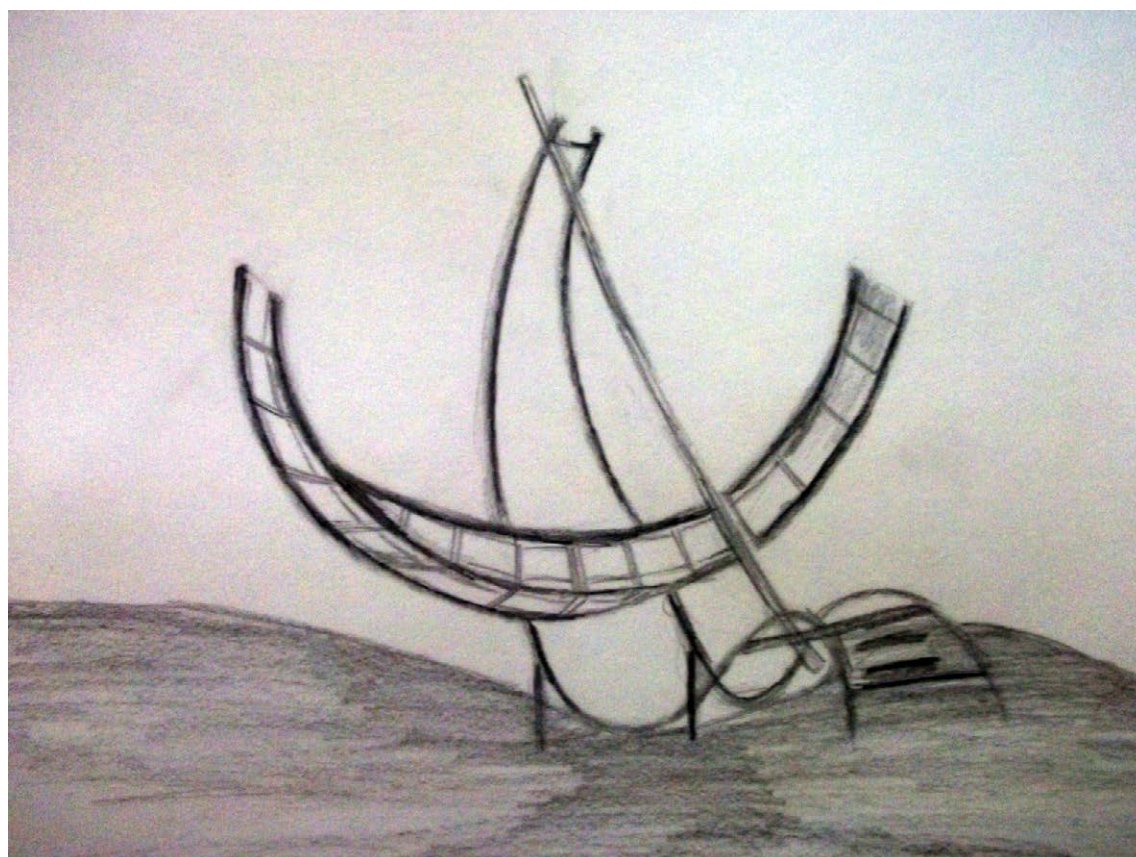

Art i artistes novells

■ Silvia Martin

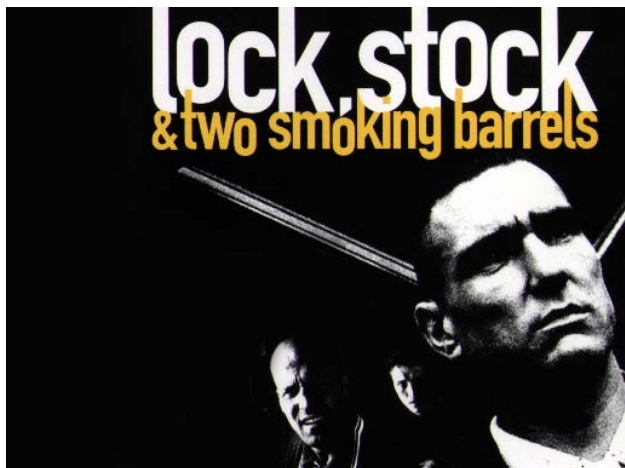
■ Cristina Purice

Cinema

Lock, stock & two smoking barrels (1998)

■ Eloi Artigas

Lock, Stock & two smoking barrels, o també coneguda simplement com a *Lock & Stock*, és una pel·lícula sorgida de la ment del singular director i guionista britànic Guy Ritchie i que, tot i els seus entrebancs per triomfar internacionalment, ha estat considerada un dels grans èxits del cinema britànic.

En aquesta trepidant pel·lícula de temàtica senzilla, però explotada magistralment pel seu director —el qual ha trobat en aquesta obra (la seva òpera prima) el seu major èxit—, es fa ús d'una tècnica molt elaborada a l'hora d'enllaçar la gran diversitat de fils argumentals mitjançant salts temporals i espacials de tal forma que la impressió de l'espectador va en augment a cada segon que passa i es desperten dins seu amb gran força la intriga i el desig de continuar avançant en l'enrevessat però captivador desenvolupament de l'obra. Aquest mètode de producció és el més destacat i característic de Ritchie i és, probablement, el gran recurs que l'ha dut a l'estrellat.

Seguidament cal destacar la interpretació dels actors, la qual entra en contrast amb l'enrevessat desenvolupament dels fets tant per la seva naturalitat com per la proximitat que transmet al públic; m'explicaré: si per algun motiu és destacable tota l'actuació en conjunt és pel fet que no es tracta d'una pel·lícula on participen grans actors i se centra únicament en un parell de personatges protagonistes i antagonistes enquadrats com pot ser *Casablanca* amb Humphrey Bogart o *El cop* amb Paul Newman i Robert Redford, sinó que reuneix un ampli ventall d'actors que interpreten uns personatges corals, naturals i genèrics que podrien ser exactament un grup d'amics que queden en el bar de la cantonada per jugar a cartes. Probablement aquesta sensació es veu reforçada en introduir personatges no dedicats professionalment a l'actuació (almenys en el moment de la gravació) com el cantant Sting o l'exfutbolista Vinnie Jones a la gran pantalla entre actors professionals com Jason Statham.

Per acabar, és necessari felicitar al director en primer lloc i, evidentment, també tots els qui van participar en la creació d'aquesta pel·lícula i ens la van oferir a tots nosaltres, els espectadors, amb aquell toc únic i singular de Ritchie i companyia. Finalment no ens hem d'oblidar que la filmografia de Ritchie no s'acaba aquí i que a qui hagi agradat aquesta pel·lícula, segurament també gaudirà veient *Rock'n'Rolla* i *Snatch*, sorgides, també, de la ment del mateix director i els seus amics.

Música

“Música”

■ Damià Domingo

Què és la música? Us hi havíeu parat a pensar mai? Si intenteu definir-la veureu com no és tan fàcil! És el que sentim a la ràdio, el que escoltem dels nostres discs, allò que fem quan toquem un instrument,... vegem què trobem als diccionaris i què en diu un dels musicòlegs més importants: (DIEC): “¹Art que s'expressa segons les lleis de l'harmonia, la melodia i el ritme”. (RAE): “²Sucesión de sonidos modulados para recrear el oído”. “La música és so humanament organitzat” (John Blacking, *Hay música en el hombre?*, 1973)

Són definicions relativament correctes i reflexionades, però no aprofundixen fins al fons de la qüestió. El mateix Blacking va reconèixer més endavant el seu error. Els humans podem organitzar el so però també sentim música en activitats que no realitzem. Bé afirmem, per exemple, que els ocells *canten*. Que en són conscients, ells, que fan música? Nosaltres estem convençuts que sí. El seu *cant* ens sona agradable a l'oïda. Ens és familiar fins i tot podem imitar-lo xiulant. Però no, no en fan. Els animals no conceben la música.

Si ens resulta musical el so del cant d'un ocell o, posant un altre exemple, una aixeta que goteja (la qual sembla tenir una pulsació fixa), és perquè nosaltres som els que racionalitzem aquests sons. Els ordenem a partir del que ens han ensenyat. Hem après uns codis que apliquem a tota mena de sons i és així com percebem música allà on no n'hi ha; és així com interpretem musicalment tota una sèrie de sons que no tenen cap intenció de ser música. Gràcies a aquests codis creem el nostre horitzó musical. La música, doncs, és so humanament organitzat i racionalitzat. Però, això per a nosaltres, que hem estudiat els codis de l'escola de la música occidental, perquè aquests codis no són universals.

Durant molts anys, hem centralitzat com a única manera “vàlida” d'entendre la música la que hem desenvolupat aquí, a Europa, deixant a una altra banda segles de tradició musical oriental i menyspreant tot el teixit de músiques de milers de tribus indígenes i societats minoritàries. Ells, per molt que l'escola occidental ho hagi volgut ignorar, també fan música, i és tan vàlida com la que fem aquí. Tot i que segueixen una mateixa lògica bàsica amb l'europea (el concepte de repetició i pulsació), no segueixen ni de bon tros les seves pautes. De fet, a cada societat s'entén la música de manera diferent, cadascuna amb els seus codis. Per complicar més les coses, sabem que no existeix ni el concepte universal de música. Moltes societats indígenes no el tenen dins el seu vocabulari; no tenen cap mot que s'acosti al què entenem per “música”, la qual cosa fa que surtin mots alternatius propers a conceptes com “cançons de sembrar” o “cançons de ballar”. Així, ens alleugereix veure que, per sort, ells també tenen els seus codis per racionalitzar i ordenar allò que nosaltres entenem com a música.

La música és universal, però no tots l'entendem de la mateixa manera. És per això que alguna cosa haurà de canviar en l'enfocament que fem de tot el corrent musical global. Seguirem marginant les músiques no occidentals a la Història de la música? Hi seguirà havent tanta distància entre la musicologia i l'etnomusicologia (estudis enfocats a la música occidental i estudi enfocats a la que no ho és, respectivament)? Seguirà havent-hi a la nostra botiga de discos un apartat d'un concepte tan ambigu com és la *World Music*? Continuarà el concepte de música clàssica sent el mateix aquí que a Japó? Ja fa massa temps que això grinyola.

Activitats del centre

Agermanament amb Nicaragua

■ (Comissió per a la Solidaritat)

Com tots sabem, el nostre Centre, des de fa molts anys, està agermanat amb l'Institut "Rodolfo Castillo" de Palacagüina (Nicaragua).

Com cada any col·laborem en el Projecte de Beques per als alumnes de Palacagüina: una part prové del pressupost mateix del Centre; i l'altra part fruit de les activitats que es realitzen en motiu de la Diada de Sant Jordi. En el concert de Sant Jordi d'aquest any, preparat per professors i alumnes i que va tenir lloc el divendres 29 d'abril, es van recollir uns 400€.

D'altra part, com cada any, es va fer la "venda de roses" (prop del C/ Major de Santa Coloma). Aquest any, la diada de Sant Jordi va coincidir amb el Dissabte Sant, per tant no era un dia lectiu, però fins i tot així, un bon grup d'alumnes i alguns professors van fer possible aquesta activitat solidària! Es van recollir uns 600€. (Adjuntem una foto d'aquest dia).

MOTES GRÀCIES A TOTHOM!!!

Viatge cultural de fi d'estudis a Berlín, una mirada clàssica

■ Glòria Villa

Del 13 al 16 d'abril els alumnes de 2n de Batxillerat i tres professors acompanyants vàrem viatjar a Berlín. Les previsions meteorològiques no eren gaire optimistes, l'entrada d'un front fred pel nord ja ens feia tremolar abans d'hora. A la maleta no hi podien faltar la bufanda, els guants i el gorro. I el paraigua. Willkommen zum Berlín! Coneixem l'Iñaki, ens ve a buscar al Hostel; fa anys va arribar a Berlín d'Erasmus i s'hi ha quedat. Passem per primera vegada pels carrers de Berlín. Hi predomina el color gris: els edificis d'època comunista, relíquies del passat; l'asfalt, els blocs de pedra del monument a l'Holocaust, el mur... i el cel. Trenquen la fredor, l'ós de color blau, els cotxes antiquats - trabis policroms - i l'Ampelman, l'home del semàfor, vermell i verd, molt més que un senyal de pas de l'antic comunisme, és una icona del Berlín Est. De sobte se'ns apareix el sùmmum de la modernitat, la Potsdamer Platz, antiga terra de ningú travessada pel mur i convertida ara en grans torres de glaç farcides d'oficines i la ingent cúpula de l'edifici Sony. D'una Berlín degradada i ruïnosa, els nous

pobladors urbans n'han fet una ciutat jove i moderna. Veni, vidi, vici. Al bell mig de la ciutat resten encara vells solars abandonats, esperen renovació. Apareixen arreu elements d'inspiració clàssica, una estàtua de Prometeu encadenat a la roca del Caucas contemplant l'àliga a punt de menjar-se-li el fetge, la Porta de Brandenburg coronada per la quadriga, símbol del triomf, talment com mena la seva Apol·lo o Posidó. Arribem a la Bebel Platz on una placa al terra recorda la crema de llibres el 1933 per part dels nazis. El text és de Heine: Es comença cremant llibres i s'acaba cremant persones. Al subsòl un monument amb lleixes buides de llibres. L'estàtua d'una Pietat de l'escultora que va perdre un fill a la Primera Guerra Mundial i el marit i dos néts a la Segona Guerra Mundial. És dins d'un temple rodó, com el panteó de Roma, plou damunt una dona. Al terra cendres d'un soldat desconegut i d'un presoner també desconegut d'un camp de concentració i terra de camps de batalla. Gute Nacht, bis Morge!

L'endemà visitem el Pergamon Museum, el museu de les meravelles arquitectòniques: s'alça el monumental i meravellós Altar tot de marbre de Zeus de l'acròpolis de la ciutat de Pèrgam. Des de l'escalinata contemplem els magnífics relleus dels gegants enfadats amb els déus per haver tancat els seus germans, els titans, al Tàrtar. Gea, la mare, sempre present, Zeus, l'instigador, Atena, la guerrera, coronada per Nike, Àrtemis i l'arc, i més. El semidéu Hèrcules acaba amb ells amb fletxes xopes de sang de l'Hidra. Les meravelles orientals: la blava porta d'Ishtar, l'avinguda dels lleons, la seguim com la reina de Babilònia, de Síria, l'habitació Aleppo, de fusta policromada, i de l'Iran, el Mihrab de la mesquita persa Kashan,

Activitats del centre

indicador de la Meca. I més. Ens acostem al Neues Museum, premi Mies van der Rohe 2011, joia de l'arquitectura contemporània, a contemplar la bellesa egípcia de la reina Nefertiti. Pause

Retrobem l' l'niaki que ens portarà al barri jueu. És un barri diferent, els carrers són estrets, pisos o cases petites, petits patis interiors, difícil circulació, anem gairebé en fila índia. A l'anomenada cantonada de la tolerància, hi trobem el cementiri jueu. A les tombes no hi posen flors, sinó pedres. Trobem el monument a les dones i nens que van morir als camps de concentració, ple de pedres. Les parets de les cases foradades per projectils. Un edifici ja no hi és, a les parets dels voltants, les plaques amb els noms i professions dels que allà moriren. Petites plaquetes al terra recorden les persones o les famílies que van ser deportats als camps i hi van morir. Qualsevol pot invertir en això, en el record. Un professor va recollir diners amb els alumnes i quan en van tenir suficient en van clavar una al terra. I la imponent Sinagoga. I la Tacheles ocupada per joves artistes. En una paret han pintat Ora et labora. Alguns s'hi haguessin quedat, alguns hi tornaren l'endemà o l'altre.

Al vespre el restaurant Maredo ens oferia les delícies "alemanyes" no sempre a gust de tothom. Però això no era el més important. En l'agradable pati interior gaudíem d'una certa intimitat. L'ambient distès s'agraïa. Alguns relataven vivències del dia, altres de la nit. Ai del qui gosés aclucar l'ull! Juventud Divino Tesoro. Els caps de grup responien a la crida ipso facto, calia preparar l'endemà... Gute Nacht, bis Morge !

Agafem l'autobús cap al camp de concentració de Sachsenhausen. L' l'niaki és amb nosaltres. Avui llueix el sol. El rellotge del camp marca les onze del matí passades, l'hora en què els soldats britànics van anar a rescatar els presoners jueus. L' l'niaki ens demana ser molt respectuosos dins del recinte. Avancem en silenci en un espai limitat pel mur, el filat i les torres de guaita. Entrem al barracó, al menjador amb taules ben llargues i bancs, als dormitoris plens de lliteres totes de fusta -en aquells temps menjades pels corcs - i a les latrines. És tot reconstruït, només queda un barracó de mostra. Abans l'esplanada n'estava farcida. I encara el van ampliar. Primer tenia forma de triangle per tal que des del vèrtex des d'una sola torre tinguessin el control absolut, els de les SS. La presó dins del camp, presoners tancats en cel·les, algunes en l'absoluta foscor. La zona d'afusellaments. No era un camp d'extermini, sinó de treball. Arbeit macht frei, el treball ens fa lliures. La pel·lícula Els falsificadors relata l'estratègia nazi d'inundar la Gran Bretanya de lliures esterlines falsificades per treballadors professionals jueus del camp i més tard de dòlars. Al principi no hi havia crematoris, fins que un camió ple de cadàvers bolcà a la cuneta. A partir d'aleshores van portar forns mòbils i finalment construïren la cambra de gas. 30.000 moriren allà i 30.000 famolencs obligats a la marxa de la mort després de l'avenç dels aliats. Alguns pensaven que seria el camí cap a la llibertat. Les explicacions duríssimes encongeixen els cors, cauen llàgrimes. Resta la sala d'autòpsies i proves mèdiques. Diuen que gràcies a aquests experiments la medicina avançà a marxes forçades. Pause

A la tarda anem sota terra, ens endinsem en un búnquer, un refugi anti-aeri. N'hi havia de civils i de militars. Poquíssims dels civils estaven construïts a prova de bombes, l'únic que n'estava era el del Führer. Tenien una capacitat molt petita però a la pràctica s'hi refugiava un munt de gent. Som al costat del metro. L'aire de dins es tornava amb el temps irrespirable. Hi posaven espelmes i quan la flama s'apagava, l'alçaven amunt; als nens també. L'oxigen minvava, minvava, minvava. En sortir del forat estem trasbalsats, també la Laia que amb els seus ulls verds com a taronges ens explica la història del cartell del metro clavat a la taula:

"Estàvem avançant a passos gegants amb la investigació i teníem tota la nostra il·lusió posada en aquest projecte. Ja havíem trobat la locomoto-

ra i els bancs de la primera estació de metro que es va construir a Berlín. Ens guiàvem per una fotografia antiga que havíem trobat juntament amb altres documents que ens havien corroborat que aquell amagatall havia sigut un búnquer nazi durant la Segona Guerra Mundial.

Pot ser perquè havíem descobert molt en poc temps, però ens vam estancar i no hi havia manera de trobar res nou ni treure conclusions d'alguns documents que havíem trobat. Però seguíem treballant sense perdre l'esperança.

Un dia a les tres de la matinada em va sonar el mòbil i el vaig agafar gairebé inconscientment. Es sentia música "tecno" de fons i una veu de borratxo va balbucejar: "He trobat el rètol". Vaig penjar i em vaig adormir a l'instant sense pensar en aquell succés.

L'endemà al matí em va tornar a despertar el mòbil i em van dir:

- Perdonar, hauries de venir a buscar el teu company.
- Però, està bé? Què ha passat?
- Sí, sí, està bé, però s'ha passat tota la nit abraçat a una taula, va molt begut i no se'n vol separar.

Vaig donar les gràcies i vaig anar ràpidament amb una companya a buscar-lo a la direcció que m'havien donat. Ens vam trobar enmig d'una festa "tecno" il·legal i dintre, a la saleta d'aquella casa ocupa, vam veure el nostre company dormint sobre una taula i rodejant-la amb els braços. Quan el vam aixecar es va mig despertar i ens va dir: "ho veieu, l'he trobat". Era el cartell de l'estació de metro pel qual havíem estat obsessionats durant mesos, però amb quatre potes clavades. Vam demanar als ocupes que si ens la podíem emportar, vam explicar-los el nostre projecte i van accedir-hi, però a canvi els havíem de comprar una tauleta baixa."

Laia Aragonés González

A veure qui arriba primer al Hostel! Ben engalanats o no, empenem el camí cap a la sala de concerts de la seu de l'Orquestra Filharmònica de Berlín. L'orquestra és al centre del pentàgon, atreu la mirada dels espectadors. Comença el concert i ens relaxem profundament amb la música. Alguns pensen en l'ahir, en l'avui o en el demà; en quotidianitats. Altres arriben a esferes més elevades. Tal com Orfeu amansava les feres, entren com ell en el món dels somnis. Gute Nacht, bis Morge !

Al matí passegem una estoneta per la ciutat fins arribar al Museu de la Tècnica. Contemplem vehicles meravellosos, tots sencers dins del recinte, envoltats d'història: locomotores, vagons, trens, vaixells de totes mides, avions sencers. A la sortida ens dispersem. Tempus fugit i les compres per fer. Danke, meine Lieb !

Activitats del centre

Entrevista al professor Lluís Rodella: responsable de l'hort de l'Institut

Els alumnes de la matèria optativa "Escoles verdes" van presentar l'hort de l'IES com a Projecte de Centre al Primer Fòrum de la xarxa d'Escoles Verdes de Catalunya, que va tenir lloc a Olot el 31 de març de 2011. Hem de tenir en compte que, si aquest projecte fos escollit entre els millors, es participaria al Fòrum d'Espanya; i si es guanyés s'aniria al Fòrum Europeu; i, finalment, si fóssim escollits representariem Europa al Fòrum de Rio de Janeiro. A continuació us adjuntem una adreça del *youtube* on es pot veure el vídeo sobre l'hort que hem preparat, juntament amb els professors de Cicles Formatius d'Educació Infantil: http://www.youtube.com/watch?v=rmzEA_eGpzi

Els alumnes de la matèria optativa "Escoles verdes" també han fet una entrevista al professor LLUÍS RODELLA, responsable de l'hort de l'Institut de Santa Coloma de Farners.

- Qui s'encarrega de l'hort de l'Institut?

L'hort de l'Institut forma part del projecte de Centre anomenat "aula oberta" i que engloba també l'aula taller. Som dos professors, L'Albert Fontrodona i jo mateix, Lluís Rodella, els encarregats de dur a terme aquest projecte. En aquest projecte hi participen una vintena d'alumnes d'ESO. Són alumnes a qui costa seguir el ritme de treball a l'aula les 30 hores setmanals i a qui se'ls esponja l'horari dedicant unes hores a l'"aula oberta". Puntualment hi participen també els alumnes que fan l'Optativa d'"Escoles Verdes".

- Quants anys fa que funciona?

L'hort de l'IES, el proper mes de juny complirà 5 anys! Funciona des del curs 2006-2007 com a projecte de Centre. Al llarg dels 5 anys ha sofert modificacions notables, cada curs, fins al curs passat 2009-2010. Ha anat guanyant superfície i s'hi ha incorporat la "caseta de l'hort" (construïda pels mateixos alumnes de l'"aula oberta"), el motocultor, reg gota a gota, etc.

- Com va sorgir la idea de fer un hort a l'escola?

La idea parteix del fet que el 2006 l'Escola Forestal de Santa Coloma de Farners, en el seu projecte de final de curs, condiciona un espai que ha quedat abandonat, i a més de plantar arbres i arbusts, herbes aromàtiques, deixa un petit hort de 35 metres quadrats. Aquest hort és l'embrió de la situació actual.

- Com és l'hort de l'Institut?

A l'hort de l'Institut hi podem trobar diferents tipus de vegetació. Hi ha una àmplia superfície d'aproximadament 900 metres quadrats dedicada al conreu d'hortalisses. També hi ha 200 metres quadrats dedicat a plantes aromàtiques i arbusts i finalment 20-25 metres quadrats dedicats a jardí.

Enmig del terreny de conreu i del jardí hi trobem 22 arbres fruiters i 8 arbres que donen ombra com són til·lers, freixes, avets, pollancre, alzina surera, alzina i pi.

- En què consisteixen les activitats de l'hort?

A l'hort, els alumnes observen i realitzen, en la mida del possible, els diversos processos i tècniques de conreu: sembrar, plantar, podar, adobar, recol·lectar, herbejar, etc. A més adquireixen el lèxic propi dels productes que s'hi conreen i fan una descripció detallada de cada hortalissa, arbre fruiter etc. També observem la floració dels fruiters i resta d'arbres i flors i plantes i també el paper dels insectes en la pol·linització...

- Amb què s'adoba l'hort? Podem dir que és un hort ecològic?

Bàsicament fem servir compost orgànic. El compost són restes vegetals de plantes, fulles, herbes, etc. que després d'un procés de putrefacció esdevenen adob per a les plantes, amb l'aportació de nitrogen a les plantes. Nosaltres tenim dos compostadors on tenen lloc tots aquests processos. A més a més aquest any hem comptat amb la donació de substrat vegetal i adob (fems) d'origen animal provinent d'una granja de vaques de les contrades. A l'hort no fem servir ni pesticides, ni herbicides, ni fertilitzants químics, ni gairebé gens d'adob inorgànic. Per tant podem dir que és un "cultiu ecològic", un "hort ecològic" perquè és respectuós amb el medi ambient.

- Dels productes de l'hort, de què se'n fan?

Les verdures que al llarg de l'any l'hort genera es distribueixen entre el personal de l'IES: alumnes, professors, personal no docent i també personal del Centre de Recursos. Al principi els mateixos alumnes, tots els divendres, muntaven una paradeta i oferien per 3 € els productes de l'hort que hi havia en aquell moment. Actualment, donada la gran producció de l'hort, cada dimecres fan la recollida de totes les verdures i hortalisses i les posen en unes bosses de plàstic que porten una etiqueta de fusta on consta el nom de la persona. Tot això també ha estat preparat pels alumnes de l'aula oberta.

Jornada Medi Ambient 2011

Com cada any al nostre Institut hem fet la Jornada del medi ambient. Aquesta Jornada va tenir lloc el divendres 15 d'abril, durant les tres últimes hores de classe, és a dir, de les 10,20 fins a les 13,35. Durant aquestes hores els alumnes de Primer, Segon i Tercer d'ESO (ja que els alumnes de Quart d'ESO eren de viatge) van fer diferents activitats i tallers relacionats amb el Medi Ambient.

Prèviament, de 8,30 a les 10,20, el grup d'alumnes de la "Comissió d'Escoles Verdes", conjuntament amb alguns professors i professores, van preparar l'Esmorzar Ecològic que consisteix a preparar pa amb xocolata del "Comerç Just" per a tots.

A nivell de Primer es van fer els següents tallers:

1. Què li estem fent al Planeta
2. Taller de reciclatge
3. Canviem el Planeta
4. Hort
5. Cuina

Els tres primers tallers els van fer monitors externs al Centre (de l'Empresa DINAMIS) i els dos últims van estar portats endavant per professors i professores del Centre.

Activitats del centre

Esmorzar ecològic

A nivell de Segon es van fer els següents tallers:

- Anellament (monitors externs)
- Joguines amb material reciclat
- Estudi de la riera de Santa Coloma (Projecte Rius)
- Joguines amb materials reciclats

A nivell de Tercer es van fer els següents tallers:

- Foto natura
- Estudi d'un ecosistema
- Dibuix natura
- Bicicletada

Estudi de la riera de Santa Coloma (Projecte Rius)

Projecte Rius - Projecte "Escoles Verdes"

■ **Pilar Margall i alumnes de l'Optativa d'"Escoles Verdes"**

Aquest any, a més de totes les activitats que hem fet com "ESCOLES VERDES" —Jornada del Medi Ambient, participar al Fòrum de La Xarxa d'Escoles Verdes de Catalunya, Trobada de Comitès Ambientals a Sant Hilari i l'Optativa d'Escoles Verdes—, des de l'Ajuntament de Santa Coloma ens han proposat de participar en el "Projecte Rius".

El "PROJECTE RIUS" és una iniciativa de l'Associació Hàbitats, una entitat sense afany de lucre que, des del 1997, treballa per apropar les persones als rius i a les rieres. Un dels objectius del "Projecte Rius" és la inspecció de trams del riu per a conèixer-los millor i valorar-ne l'estat mitjançant una metodologia científica. I això és el que hem fet amb el grup d'alumnes de la matèria Optativa "Escoles Verdes".

Vàrem començar el 15 d'abril, Jornada del Medi Ambient, i vàrem acabar el 15 de maig, que és el període establert per a fer aquesta inspecció. El primer dia, el 15 d'abril, primer de tot vam fer el coneixement de la riera i vàrem aprofitar per a netejar el bosc a ambdós costats de la riera. En els dies següents vàrem començar la inspecció pròpiament dita:

- Estudi de la qualitat hidromorfològica
- Estudi de la qualitat físicoquímica
- Estudi de la qualitat biològica

Després de fer tots aquests estudis i d'haver recollit mostres de les diferents espècies animals i vegetals, vàrem arribar a la conclusió següent: Que el tram de riera estudiat té una qualitat moderada, ja que molt a prop de la zona estudiada hi ha un tub col·lector d'aigües residuals i, per altra banda, no massa lluny d'allà hi ha l'Estació Depuradora d'aigües residuals de Santa Coloma. Tots aquests resultats obtinguts els vàrem enviar i formaran part de l'Informe sobre l'Estat Ecològic dels Rius i Rieres de Catalunya.

Activitats del centre

Intercanvi VELO-BICI.CAT 2011

**IES Josep M. Quadrado (Ciutadella, Menorca) -
IES Santa Coloma de Farners**

Introducció

El passat mes de maig va començar la primera part de l'intercanvi Velo-bici.cat amb l'anada dels nostres alumnes a terres menorquines on els alumnes de l'institut Josep Maria Quadrado de Ciutadella ens tenien preparades cinc rutes que ens mostrarien la riquesa paisatgística i cultural de l'illa.

A continuació els nostres alumnes us explicaran el que van fer durant aquests intensos dies.

Participants: David Sancho, Òscar Mejías, Òscar Góngora, Quim Aranda, Mar Aragonès, Nil Turon, Albert Martí, Bernat Martí, Ferran Serra, Marc Panella, Enric Fernández, Hèctor Artigas, Adrià Huix.

Professors: Ignasi Català i Evarist Justícia.

Dietari

■ Héctor Artigas – Marc Panella

Dilluns, 9 de maig

CIUTADELLA – PUNTA NATI – CALA'N BLANES – SON SAURA – SON CATLAR – CIUTADELLA

Punta Nati

Vam sortir de l'institut Josep M. Quadrado a les 9h del matí. La policia ens va escortar per dins del poble quan vam sortir i quan vam tornar. Gràcies a això, tots ens vam sentir com a casa. La ruta va ser la més llarga de totes i quasi tota va ser per carretera. Vam fer uns 20 km abans de fer la primera parada en un lloc desolat al nord de Ciutadella on hi ha el far de sa Punta Nati.

També hi vam veure esmes bateries antiaèrees fetes servir durant la Guerra Civil. Vam "berenar" –esmorzar– allà. Els de Santa Coloma vam menjar en un costat i els de Ciutadella en un altre perquè encara no ens coneixíem gaire. Vam tornar a passar per Ciutadella i la policia ens va tornar a escoltar.

En sortir vam fer uns quilòmetres per carretera fins arribar a una platja on havíem dinat el dia anterior. Vam fer un tros pel "Camí de Cavalls", un camí que envolta tota l'illa i que arriba a uns llocs amagats que no es poden veure si no es va pel camí. Vàrem continuar fins a una platja, on un dels nostres companys va haver de canviar de bicicleta perquè va perdre un pedal en tocar una roca. Allà vam dinar i també vam jugar a jocs de platja amb els quals ens vam conèixer millor. Després vam tornar a pedalar uns 2 km fins arribar al poblat Son Catlar, un poblat prehistòric de l'època talaiòtica –l'Edat de Bronze– que va continuar ocupat pels romans fins als segles III i II a.C. Vam sortir pel mateix lloc per on havíem arribat i ho vam deixar tot tal com era abans que hi arribéssim. Vam continuar fins al final per una carretera no gaire ben asfaltada i amb una caiguda abans d'arribar.

A la tornada ens vam relacionar més i a la nit vam sortir i vam poder conèixer millor el poble i els companys menorquins.

■ Quim Aranda – Mar Aragonès – Nil Turon

Dimarts, 10 de maig

CIUTADELLA – CAMÍ VELL – CALA GALDANA – CALA MITJANA – CALA TREBALÚGER – CALES ESCORXADA I FUSTAM – BINIGAUS – CALA TOMÀS – TALIS – SON BOU – CÀMPING DE SON BOU

Son Saura

A les 8 del matí ens vam trobar tots a l'IES Josep Maria Quadrado disposats a fer la segona ruta de l'intercanvi velo-bici.cat, cap al sud de Menorca.

La primera parada va ser en un taller artesanal de formatge ecològic que es deia Cavalleria Nova. A part de vaques, també hi havia porcs i xais. Allà ens van ensenyar tot el procés d'elaboració del formatge amb Denominació d'Origen de Maó i després ens en van deixar tastar. Alguns de nosaltres ens va agradar tant, que en vam comprar mitja peça.

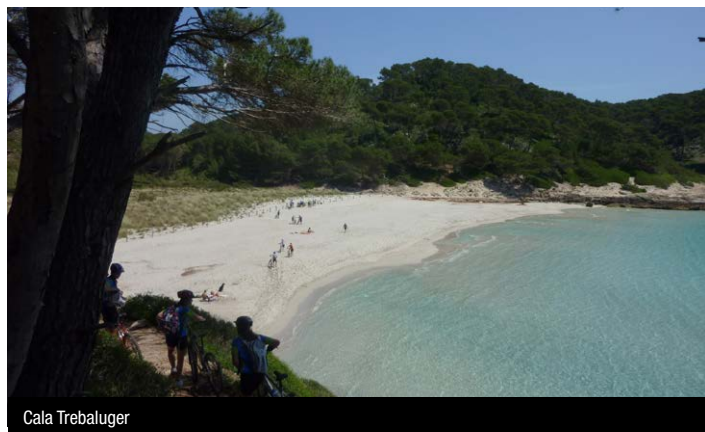
Tot seguit passàrem per unes quantes cales que, eren tant boniques i agradables, que ens venia molt de gust banyar-nos-hi.

Vam continuar "vogant" –pedalant– fins arribar a Cala Fustam. Era un lloc també molt agradable. Hi havia uns pins que ens resguardaven de la calor, era un bon lloc per a dinar i així ho vam fer. En acabar tots de dinar vam tornar a agafar les "velos" –bicicletes– i ens vam disposar arribar al càmping on passàrem la nit.

Quan vam arribar al càmping de Son Bou, ens tenien preparada una "beraneta" –el berenar–, ja que teníem molta gana i, després, ens van assignar les casetes on havíem de passar aquella nit. Després de tenir clar on dormiríem, alguns van anar a banyar a la piscina del càmping, altres a jugar a tennis i uns quants a jugar a ping-pong. Al cap d'una hora d'estar jugant, vàrem anar-nos a dutxar a les dutxes comunitàries del càmping.

Després de sopar vam fer un minut de silenci per al nostre etern amic Xavi i li vam dedicar la ruta que ens havia portat fins al càmping.

Finalment, i per acabar el dia, vam explicar unes rondalles menorquines i abans d'anar a dormir vam xerrar una estona.

Cala Trebaluger

Activitats del centre

■ **Albert Martí – Adrià Huix – Ferran Serra**

Dimecres, 11 de maig

CÀMPING DE SON BOU – CALA'N PORTER – CALES COVES – CANUTELLS – BINIPARRAIX – LLUCMAÇANES – MAÓ

Pedalant pels camins de Menorca

Vam passar una nit molt bona en el càmping de San Bou. Aquell càmping tenia de tot: una piscina, una pista de tennis, tres taules de ping-pong, etc. A part d'això, les instal·lacions i el menjar eren molt correctes. Vàrem dormir en unes cabanyes de fusta en les quals s'hi estava realment bé.

El dia va començar, ens vam vestir i tot seguit vàrem esmorzar. En acabat vam agafar la bici i vam sortir directes cap a Cala'n Porter

on vam dinar. Tot seguit continuàrem fins arribar a Cales Coves i allà vam estar una estona observant les magnífiques vistes que es podien veure.

Vam berenar a Canutells on ens vam banyar a la platja més propera. Quan vam estar de dinar i banyar-nos vam seguir fins a Biniparraix, Lluçmaçanes i després de 32 km amb bici arribàrem a Maó.

A Maó, ens van fer una rebuda en el Consell Insular de Menorca. Ens va rebre el Conseller de Joventut i Esports i també el Delegat d'Educació del Govern Balear. A part també ens tenien preparat un pica-pica. Vam estar allà fins que l'autocar va arribar i ens va portar a tots a Ciutadella amb les bicis carregades en un camió a part.

En total, aquest dia vam recórrer 32,5 km i vam acumular uns 412 m de desnivell de pujada i uns 475 m de baixada. Tot i que va ser un dia dur, ens ho vam passar molt bé i disfrutàrem molt de la ruta.

■ **David Sancho – Bernat Martí**

Dijous, 12 de maig

FORNELLS – CALA TIRANT – BINIMEL·LÀ – CALA PREGONDA – ES MERCADAL

Vela a Fornells

El dijous vam sortir una mica més tard respecte els altres dies. A les 9 del matí, a l'institut, vam agafar un autobús i ens en vam anar cap a Fornells.

Ens vam dividir entre els que volien fer vela i els que preferien fer caiac. Aquests últims vam anar amb bicicleta fins al port de Fornells que estava a 5 minuts. Des d'allà, vam remar 20 minuts fins a la platja de l'altre costat del port, Cala Cabra Celada. Allà vam fer més activitats: construir una balsa i després anar fins a una boia i tornar. Qui ho aconseguia amb menys temps guanyava.

Després ens en vam anar a dinar tots junts, els que havíem fet caiac i els de la vela.

Havent dinat, vam emprendre la marxa amb la bicicleta. La ruta que vam fer era una volta per el nord de Menorca. Vam sortir de Fornells fins arribar a la Cala Tirant, més tard vam haver de passar per Binimel·là, Cala Pregonda i per acabar vam arribar al poble de Mercadal.

La distància que vam recórrer va ser, aproximadament, d'uns 22 km. L'altitud mínima era d'un metre, a tocar l'aigua del mar, i la màxima de 207 metres. Pujant vam pedalar un desnivell de 382 metres i baixant 448 metres. El grau de dificultat de la ruta era difícil.

Costa nord de Menorca

Activitats del centre

■ Òscar Góngora – Òscar Mejías

Divendres, 13 de maig

EL PILAR – ES PLA DE MAR – LA VALL – CALA MORELL – CIUTADELLA

Com cada dematí, hàviem de ser a les 8 en punt a l'institut preparats i amb les bicis. A continuació, anàvem a una aula on els guies de la ruta ens explicaven els continguts i activitats que fariem al llarg del dia.

Pedalant pel Pla de Mar

A les 8.30 del matí vam començar a pedalar. Al cap d'unes 2 hores seguint el Camí Vell, vam arribar al Pilar. Aquí hi vam estar uns 30 minuts fent el "berenar" –l'esmorzar. Després, vam posar rumb cap al Pla de Mar. El camí per on passàvem era molt estret: hàviem d'anar en fila, d'un en un. I també era bastant tècnic perquè hi havia moltes roques.

En arribar al Pla de Mar vam estar 2 hores fent una activitat de neteja. Ens van explicar els problemes de la contaminació a la mar Mediterrània.

A la 1 del migdia vam arribar a la Vall on vam fer activitats de platja i vam dinar. No feia gaire sol, però igualment ens vam banyar en aquelles aigües de color maragda i ben transparents. Que frasquetes que estaven !!!

A les 3 de la tarda vam continuar fent ruta cap a Cala Morell fins a dos quarts de 5. Allà vam visitar breument la necròpolis de Cala Morell. Més o menys, cap a dos quarts de 6 de la tarda vam arribar a l'institut i cadascú va anar cap a casa del seu acollidor per preparar-se per la festa final de l'intercanvi que començava a dos quarts de 9 del vespre.

Abans de la festa vam quedar tota la colla per fer un volt per Ciutadella i fer les últimes compres.

A l'hora prevista, tots érem a l'institut i primer vam fer uns agraïments als professors per aquesta experiència inoblidable i, a continuació, amb el menjar que havien portat les famílies acollidores vam sopar. Al cap d'una estona ens van passar un powerpoint amb totes les fotos de l'intercanvi. Vam fer un concurs de fotografia amb un pen-drive de premi. Els guanya-

Hem arribat a la Vall

dors, en dues categories diferents, van ser: en Sergi Jover i n'Aida Femenias de Ciutadella i l'Òscar Góngora de Santa Coloma de Farners.

Vam estar una estona parlant i escoltant música amb tots els "al·lots" –nois– i els pares i a les 12 de la nit ens vam acomiadar tots plegats perquè el dia següent, el dissabte, hàviem d'agafar l'avió de tornada cap a casa.

Viatge de final de curs de 2n curs del CFGS d'Educació Infantil

Del 9 a l'11 de març, vint alumnes de 2n curs del CFGS d'educació infantil van realitzar el seu viatge final d'estudis a Madrid.

Es partia d'un programa d'activitats que incloïa visites tant a institucions polítiques, culturals com educatives.

El viatge començà a les 5.00h del matí a l'aeroport de Girona aprofitant encara els darrers viatges de Ryanair. Vam arribar a l'alberg juvenil de Madrid a les 9:00h del matí per a deixar les maletes.

La primera visita que es va fer va ser al Congrés dels Diputats com a oients d'una sessió plenària on es discutia la defensa del brat a les costes gallegues i la reducció dels abonaments de rodalies per part dels ministres de medi ambient i de foment.

A la tarda la visita guiada al Palau Reial aixecà les passions dels alumnes. D'una banda els/les alumnes enlluernades pels protocols, luxes i tafaeries de Palau (gràcies a les aportacions de la guia), i d'altra banda els/les alumnes amb arrels republicanes que analitzaven les grandioses despeses generades. La tarda va concloure amb diferents visites pel centre de Madrid (Plaza del Sol, Plaza Mayor, la Gran Via, Callao, ...).

A l'alberg ens esperava un animador sociocultural que ens ensenyà Madrid de nit amb sopar de tapes inclòs. Un dia ben llarg.

Despertadors a les 8:00h i cap a caminar pel centre de Madrid (Recoletos, Cibeles, Alcalà, Museu del Prado) fins arribar a l'estació d'Atocha on visitàrem el monument dedicat a les víctimes de l'11-M i posteriorment, vam agafar el tren fins a la localitat de Pinar de las Rozas. Allà vam visitar l'escola Micael, única escola a l'Estat Espanyol que segueix la Pedagogia Waldorf des de l'educació infantil fins a Batxillerat. La base d'aquesta Pedagogia és el respecte del ritme evolutiu dels infants, el treball per projectes, l'ús de materials naturals, l'autoaprenentatge i l'experimentació integrada a totes les àrees de desenvolupament.

A la tarda vam passejar pel Parc del Retiro i altres indrets del centre històric fins a arribar a l'alberg on posteriorment vam celebrar l'aniversari d'una de les nostres alumnes.

L'endemà al matí després d'esmorzar, un temps lliure per recollir i acomiadar-se de Madrid i fer camí cap a l'aeroport de tornada.

Activitats del centre

Puzzle d'Anna Mateu

Entretenciments

■ Còmic d'Anna Mateu

■ Còmic d'Adrián Buñuelo

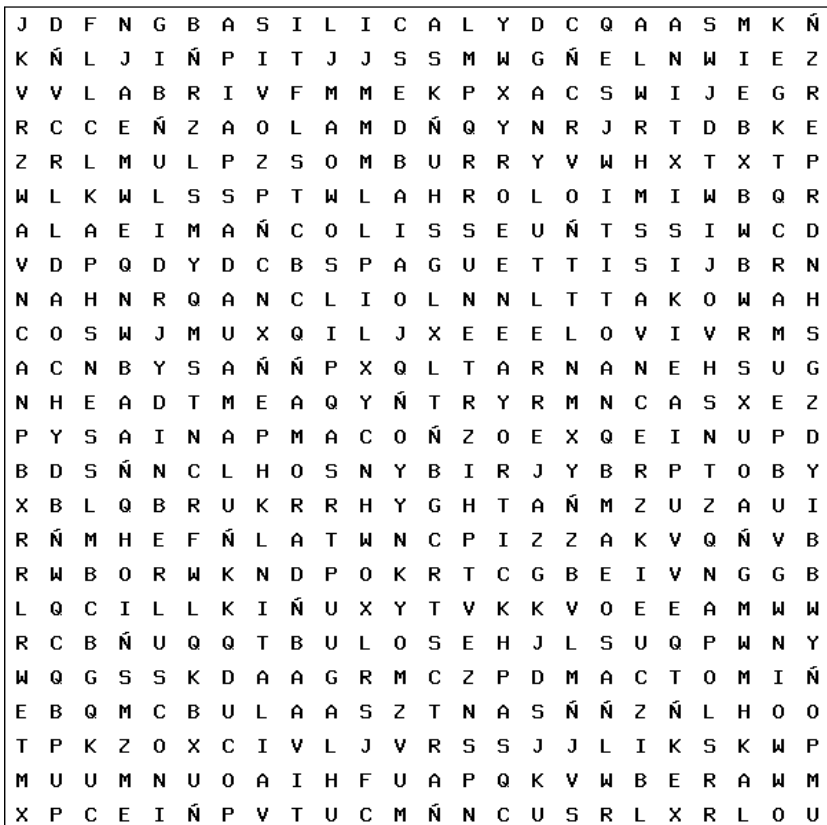

Sopa de lletres

■ Ivan Díaz

Troba les següents paraules relacionades amb Roma:

SOPA ITALIANA

BASILICA
BELLA
BERLUSCONI
BUONANOTTE
BUONGIORNO
CAMPANIA
CAPELLA
COLISSEU
ITALIA
LUCIANO
MAFIA
MARC
NAPOLS
NOTTE
PAVAROTTI
PENNE
PIZZA
POMPEIA
ROMA
SANT
SIXTINA
SPAGUETTI
TROYA
VATICA
VESUBI

T'AGRADARIA SER MEMBRE DE LA REVISTA?

DÓNA LA TEVA OPINIÓ
SOBRE EL QUE VULGUIS

NARRACIONS

REPORTATGES

FOTOGRAFIES

DIBUIXOS

CURIOSITATS

PASSATEMPS

COMENTARIS CRÍTICS

...

NO T'HI PENSIS MÉS!

*"Les paraules constitueixen la droga
més potent que mai hagi estat
inventada per la humanitat"*

R. Kipling (narrador)

Si estàs interessat o simplement
vols fer algun suggeriment o
enviar algun escrit posa't en
contacte amb algun dels membres
del consell de redacció o de la
coordinació de biblioteca (Ramon
Llorens i Sylvia Barragan) o envia
un correu electrònic a
revistaiaessantacoloma@gmail.com

